

Veiksmas vyksta mūsų sąžinėse

Anatolijus Kairys

Pastaruoju metu net keliems teatriniam mūsų sambūriams pastatius Anatolijaus Kairio komediją "Diagnozę" ir jai su neblogu pasisekimu riedant mūsų išveiktose scenomis, gerai paruošton dirvon nukrito ir nauja žinia, kad dramaturgas laimėjo ir Scenos darbuotojų sąjungos skelbtąjį konkursą. Apie šį įvykį ir jo progą apie teatrą aplamai pasikalbėkime su pačiu autoriumi.

— Baisiai smalsu, kokio pobūdžio yra Jūsų konkursą laimėjusi komedija, ką ji vaizduoja ir kurias problemas sprendžia?

— Sunku nusakyti šios komedijos pobūdį, pačiam ją rašius. Tai palieku daryti kitiems. "Viščiukų ūkis" plačiąja prasme vaizduoja dabartinio žmogaus dvasinį skilimą, pasimetimą žodžiuose ir jų sąvokose, ieškojimą ir baimę, ar kryptis, kuria jis eina yra pati geriausia; siaurąja gi prasme — mūsų pačių atsidūrimas idėjinėje kryžkelėje — kur dabar? Tai koegzistencijos tarp Vakarų ir Rytų, bendradarbiavimo su okupuotu kraštu problema, perkelta į simbolinę plotmę, kur nėra nei vietos, nei laiko ribų, kur daiktai nevadinami tikraisiais vardais, ir kur veiksmas vyksta "mūsų sąžinėse". Labai apgailestauju, kad šiuo laiku nesu laisvas atidengti daugiau šiame 90 psl. dydžio veikale svarstomų klausimų, kuriuos sprendžia septyni veikėjai (2 vyresni ir 5 jaunuoliai), patekę į nekasdienišką situaciją.

— Kaip gimė idėja "Viščiukų ūkiui" ir koks buvo konkretus paskatas komedijai parašyti?

— 1949 metais vienas žinomas žmogus mane pavadino pamišusiu, nes aš prie Sv. Jurgio bažnyčios sekmadieniais pardavinėdavau "Naujosios Aušros" žurnalą, kurį, kaip žinote, pats ir redagavau. Man, tik ką atvykusiam iš Europos, tai atrodė idealu ir visai natūralu, bet vietiniams — pamišimas. Taip gimė Petras Naujokaitis, o su juo ir visa "Diagnozės" idėja. Ją rašiau lengvai, nes buvau taip išgyvenęs, kaip išgyvena ūkininkas sodrų pavasario lietų, užkluptas viduryje laukų vienmarškinis.

Anatolijus Kairys apie premijuotąją komediją, modernųjį teatrą ir mūsų sceninius rūpesčius

Nėra abejonės, kad tokį ar panašų paskatą turiu ir "Viščiukų ūkiui", bet kada pats veiklas dar tebėra "vystyklusose", nenorėčiau konkrečiau nurodyti. Šiai komedijai pirmas "draft" buvo padarytas anglų kalba 1957 m. gale ir sekančių pradžioje, kai aš Urbanoje, Illinois universiteto bibliotekoje gilinav savo dramaturgines žinias. 1961 metais ją parašiau lietuviškai ir pritaikiau mūsų padėčiai. Buvau nusistatęs jokios naujos komedijos nebeleisti, iki "Diagnozės" nebus įspilietinusi, ir kantriai laukiau 7 metų. Pagaliau jos Chicagoje pastatymas, nelauktas pasisekimas ir mano konkretus tame pastatyme dalyvavimas iš teorijos ir vaizduotės pasaulio nukėlė mane į sceninės praktikos sritį, kur pamačiau, kaip negyvas, rodos, žodis tampa gyvu, o vaizdas — kūnu ir gyvenimu. Naujai įgytos patirties veikiamas nutariau "Viščiukų ūkį" dar kartą perdirbti ir pasiųsti tuo laiku paskelbtam Scenos darbuotojų sąjungos komedijos konkursui. Siunčiau daugiau scenos pažangai išbandyti, negu premijai gauti, nes "Diagnozė" ir "Viščiukų ūkį" skiria lygiai 10-ties metų kūrybinė branda.

— Pastaruoju metu išsimaigino į komedijas, bet ar negalvojate "surimtėti" ir pereiti į dramą ar tragediją?

— Komedija man yra labai rimtas darbas, ir aš nežinau, kaip aš turėčiau "surimtėti" prie dramos ar tragedijos. Gyvenimas yra "praaugęs" klasikine tragedija — ji šiandien egzistuoja tik kaip teatro meno ar istorijos studija. Jau anais antikiniai laikais skirtumas tarp komedijos ir tragedijos buvo daugiau interpretacijos klausimas, dabargi tragediją pilnai išsako drama ir komedija, žiūrėti į tragiškus įvykius pro "šviesius akinius". Žmogus nemėgsta truputį iškreipto veido nes gali būti panašus į jo paties. Tačiau jis juokiasi iš labai iškreipto, manydamas, kad tai kitas. Šiandien daug garsių komedijų iš tikrųjų yra šiuropios tragedijos, bet mes jas labiau pakenčiam gal todėl, kad jose jau taip aiškiai atsispindi dabartinio žmogaus tragizmas, nepajėgumas gyventi kitaip. Ir mano komedijoje tragikos nestinga...

Su drama padėtis geresnė, bet ir ji diena iš dienos užleidžia pozicijas komedijai arba, kaip dabar įprasta vadinti, vaidinimams. Tačiau mūsų padėtis labai skirtinga nuo vietinės — normalios, esančios aplink mus. Esame tremtyje, kur visko trūksta, įskaitant ir norą dirbti. Dėl šios priežasties mūsų teatras, neišskiriant nei teatrinės literatūros, išseko ir sustingo. Jį išjudinti, pažadinti iš

apatijos, miego ar totališko defetizmo nebeužtenka paprastos injekcijos ar triukšmo — reikia smūgio. Smūgio į pačią širdį ir smegenis! O tokį smūgį gali suduoti tik komedija, taip bent aš manau. Kai visi pabus ir atgis, kada mūsų teatro vandenys bus sujudinti ne tik iš paviršiaus, bet gelmėse — tada bus galima kalbėti apie dramą.

— Kaip žiūrėte aplamai į teatrinę situaciją šiuose moderniuosiuose laikais ir mūsų kėje visuomenėje?

— Moderniųjų laikų teatras mums nėra joks pavyzdys. Mes privalome jį stebėti ir kartais pasimokyti, bet ne sekti. Tenka stebėtis, kaip filmas, išvystytas iki tokio meninio lygio, nenustelbė teatro. Tai, manau, įvyko dėl to, kad teatras savo turiniu ir forma prisiartinio prie filmo. Kitai sakant, teatras, kaip ir filmas, liko pramonės gamybos dalimi, o ne tautos gyvenimo dalimi. Antraip tokio teatro pasisekimo negalima aiškinti. Kada žmogus ekonomiškai yra sotus, bet jo dvasia alkana, jis ieško savęs; nes jam kažko trūksta — čia ateina beidėjiskumas teatre ir užpildo tą ilgę savę. Tenka pastebėti, kad ir mūsų visuomenė, ypač jauni-

mas, dalinai yra užsikrėtusi tokio beidėjinio teatro tendencijomis — ieško pramogų, džiaugsmo, užsimiršimo, pasitraukimo iš kasdienybės. Kadangi į šią tendenciją nebuvo atkreiptas laiku dėmesys, tai mūsų visuomenė ir atšalo nuo lietuviško teatro, kuriame per ilgą laikotarpį nieko nebuvo duota patrauklaus, kas mūsų žmogų priristų prie savo veikalo, prie savos lietuviškos temos, grynai lietuviškos idėjos. Kad mūsų teatras lėję į akligatvį, nėra kalta visuomenė ar tiesiogiai žiūrovas. Daugiau kalti vadai, organizatoriai, ypač rašytojai — dramaturgai, nesupratę padėties ir neradę laimingos sintezės pramogai ir pasiuntinybei išreikšti.

Jeigu visuomenė, atėjusi pasižiūrėti vaidinimo, randa svetimą jai pasaulį, nesuprantamus rūpesčius, o neretai įžeidinėjimus, vulgarizmą ar pasityčiojimą iš jos kilnaus nusi-teikimo teatro atžvilgiu — kaip ilgai ji gali tokį teatrą toleruoti? Vadinamasis po "Diagnozės" premjeras ir stebėdamas publikos reakciją, aš įsitikinau, kad mes turime aukštinę žiūrovų auditoriją, kokios niekas niekada

Viktoras Petravičius

Iš parodos Čiurlionio galerijoje, Chicagoje

Nesibaigiantys kalnai

neturėjo ir kurią pagimdė išimtinai tremtis. Ji gauda, suprantai ir noriai pasisavina kiekvieną jai artimą sugestiją, idėją ar ano brangaus krašto prisiminimą kad ir mažiausiu niuansu. Visuomenė, kurios gyvenimas, netekus savo tėvynės, bazuoja si dvasine kančia ir skausmu, gali sužavėti ir uždegti tik veikalais, artimais jos tyliai šauksmui, kur kartu pramoga

(Nukelta į 2 psl.)

Ritmingai pulsuojančios spalvos

Viktoro Petravičiaus kūrybos vingiai ir išpūdziai iš parodos

Viktoras Petravičius

Iš parodos Čiurlionio galerijoje

Kompozicija

KAZYS BRADŪNAS

Yra dailininkų, kurie žiūrovą pagauna intelektualiai šaltu, matematišku, tiesiog inžineriškai konstruktyviu savo kūrybos pobūdžiu. Yra taipgi dailininkų, drobėse, litografijose ir raiziniuose išsiliejančių intuityviu savo jausmu ir savo pasamones pasauliu. Ir vienuose ir antruose rasime didelių menininkų, žymių vardų, tiek mūsų, tiek pasaulinio meno vingiuose. Kad konkrečiau suvoktume, apie kokius pobūdžių skirtumus eina kalba, manytume, jog mūsųose šitai galima paillustruoti V. K. Jonyno ir Viktoro Petravičiaus kūrybos pavyzdžiais. Kiek pirmajame regime beveik braižytojišką precizią, linijos ir formos griežtumą bei aiškumą, tiek antrajame žavimės tiesiog nesąmoningu, tiesiog kūdikišku, intuityviu būties pagavimu, rodos be ypatingų pastangų beveik kaimietiška paprastumą perkeltant į rafinuotą, individualią kūrybą. Ir vienas ir kitas iš jų stengtis daryti kitaip, reikštų prarasti save. O kūrybinė prasme menininkui šitai būtų mirtis.

Viktoras Petravičius mūsų meno raidon įsipynė visų pirma kaip grafikas. Medžio raizynys ilgą laikotarpį buvo kone vienintelė jo stichija. Ir kada vėliau parodose ėmė rasti ir Viktoro Petravičiaus tapybos darbų, ne vieną žiūrovą kankindavo taipgi abejonė: ar Petravi-

Kertinė Parastė

ŠALTINIŲ DIDINANT

Vienoje savo novelėje Pearl Buck rašo, kaip senis kinas ūkininkas beveik miršta badu, tačiau neišleidžia paskutinių pinigų, nes jie reikalingi sėklai. Panašiai yra ir su mūsų Lietuvių fondu, kurio kapitalas yra nelyginant ta sėkla, kuri pastoviai neša sumas, taip reikalingas mūsų kultūrinei veiklai gyvinti ir puoselėti. Tie kurie šaukė, kad reikia visa tai panaudoti dabar, yra kaip tie, kurie suvalgytų sėklai skirtus grūdus. Juo labiau, kad laiko tėkmėje, silpnstant mūsų tremties veiklai ir mažėjant aukotojams, mūsų kultūriniam reikalams vis bus lėšų. Šitas šaltinio neišsenkamumas ir yra pati svarbiausioji fondo reikšmė.

Prieš kiek laiko buvo paskirstyta praėjusių metų procentai. Kai kur spaudoj užsiminta, kad negerai, jog buvo paskirta leidiniams. Mūsų gi nuomone tikrai gerai padaryta, kad skirta ne kam kitam, o kaip tik vadovėliams ir vaikų literatūrai. Balfui vykdomi vajai, politiniams uždaviniams surenkamos lėšos tautos šventės proga, tik mūsų kultūriniam reikalams mažiausia skiriama lėšų. Visi kultūriniai pasiekimai dažniausiai yra vykdomi partizaniniu keliu. Net ir tokios dr. V. Vardžio paruoštos kapitalinės knygos apie Lietuvą tesusilaukia tik paskirytų asmenų paramos, gi jei būtų stipresnis Lietuvių fondas ir tokiame reikalui pagalbos tikrai būtų galima laukti. Nereikia manyti, kad leidyklos, nors ir gana turtingos, tuoj griebia leisti tegu ir moksline turinio knygas. Juo labiau jos nesiima rizikos, jeigu knygos daugiau ar mažiau yra tam tikra prasme propagandinio atspalvio. Rusas amerikietis Vladimiras

Nabokovas sulaukė tikrai didelio pasisekimo savo romanu Lolita, tačiau skelbiama, kad netrukus išeina jo versta Puškinų, nes jie reikalingi sėklai. Lietuvių fondu, kurio kapitalas yra nelyginant ta sėkla, kuri pastoviai neša sumas, taip reikalingas mūsų kultūrinei veiklai gyvinti ir puoselėti. Tie kurie šaukė, kad reikia visa tai panaudoti dabar, yra kaip tie, kurie suvalgytų sėklai skirtus grūdus. Juo labiau, kad laiko tėkmėje, silpnstant mūsų tremties veiklai ir mažėjant aukotojams, mūsų kultūriniam reikalams vis bus lėšų. Šitas šaltinio neišsenkamumas ir yra pati svarbiausioji fondo reikšmė.

Šį šeštadienį susirenka Lietuvių fondo nariai ir būtų gerai, kad jie savo pokalbiuose aiškiau ir stipriau akcentuotų, jog to šaltinio didžioji dalis eiti kaip tik mūsų kultūros reikalams, kurie yra amžiniesni ir ne kartą yra gražiai reprezentavę Lietuvą. Mūsų mokslininkų, muzikų, mūsų rašytojų ir dailininkų darbai ne kartą daugiau ar mažiau iškėlė Lietuvos vardą, todėl jeigu jie susilauktų paramos ir iš to pastovaus ekonominio šaltinio, dar būtų galima daugiau susilaukti laimėjimų. Susirinkę fondo nariai, bekalbėdami apie priemones, kaip tą pastovų šaltinį padidinti, turėtų atminti, kad fondo paskirtis yra padėti suktis mūsų kultūriniam vežimui. Fondui akivaizdžiai augant, net ir tie, kurie į jį žiūrėjo skeptiškai, pradės kreiptis paramos, todėl vis kasrai bus sunkiau paskirstyti procentus, kad nesulauktų nepasitenkinimo. Bet jei vieni bus užmiršti šiais, tai gal bus atminti kitais metais, gi, laikui bėgant, tas nuolatinis šaltinis nemažės, o auga. Tai čia ir yra pats didžiausias laimėjimas.

P. Janulis

čius čia yra savo dirvoje ir sauso prigimtyje?

Ir iš tikrųjų dailininkui tokiai persilaužimas tapybon (žinoma, kartu neužleidžiant ir grafikos) bent pradžioje neatrodė yra lengvas. Ankstyvesnė-

se parodose, net ir pernykštėje, lyg ir buvo jaučiamas Petravičiui neįprastas konstruktyvumas, lyg nenuoširdus prisiverimas reikštis ir tapyboje. Viena kitame darbe, nors tapyrodė yra lengvas. Ankstyvesnė-

(Nukelta į 2 psl.)

Šiame numery:

- Apie premijuotąją komediją ir kitas teatro problemas.
- V. Petravičiaus paroda.
- Lietuvių fondo suvažiavimų proga.
- Lietuviškasis Vatikano paviljonas.
- Kaip žiūrėti į Skiemonių Apsireiškimą?
- Naujas J. Kačinsko veikalas.
- Spaudos atgavimo sukaustas.
- Krepšinininkų išvykos Australijos temos.

Inkaras prie Vatikano paviljono

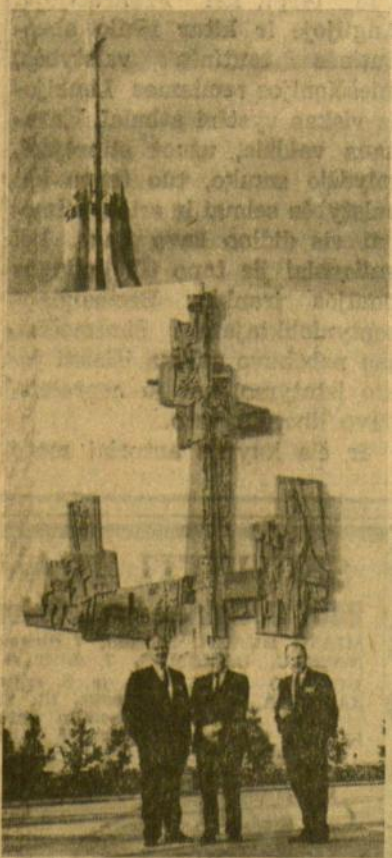
Buvo tokia karšta diena, kada pavasaris laužė laužė. Atsiradom pasaulinės parodos aikštėje ties Vatikano paviljonu. Kita diena turėjo būti to paviljono atidarymas. Aplinkui pastatė maišė saulės nudeginti darbininkai. Šaligatvyje stoviniavo visokie rangovai, meistrai, išbėgę valandėlei atsipūsti.

Ir koks džiaugsmas, kad tame tautų mieste atsirado daugiau lietuvių. Su foto aparatu kėstovys Vytautas Maželis. Lyg koks medžiotojas tykoja grobio — gero motyvo ir gero paspaudimo. Mus atvežęs Vytautas Augustinas tuoj išsitraukė savo kamerą. Dail. V. K. Jonynas, mus pravežęs pro sargybas, šitoje aikštėje buvo lyg namie. Jo čia daug kartų buvota. Ugi skulptorius Vytautas Kašuba, pavargęs nuo darbo. Išėjęs iš paviljono parūkyti, atsikvėpti. Su pluoštu "bliuprintų" atėjo agronomas Jurgis Širušas. Jis vadovavo lauko dekoravimui darbams. Jo darbininkai sodino geles, atvežtus medžius. Paskutinės darbo valandos, paskutiniai nušvarinimai, dekoravimai, pakaisymai. Ir tiek lietuviškų rankų čia trūšė, kad parodos lankytojai atėję galėtų pasidžiaugti.

Vatikano paviljonas yra prie parodos įžymybų. Čia yra brangiausias parodos eksponatas — Mykolo Angelo Pietas. Ją pamatę, apžiūrės ir visą moderniai įrengtą paviljoną, matys ir lietuvių darbus. Tuos lietuvių darbus ir mum tada norėjosi pamatyti.

Kur tik buvosi knibždančioje parodos aikštėje, beveik iš visur matysi Vatikano paviljono liekną kryžį. Tai lietuvių dailininko — V. K. Jonyno darbas. Jis nuskyne lyg kokias lėndres ir pamerkę kupulo taurę. Kryžius padarytas iš plonų metalinių virbalų, kurie kykla iš kupolo ir susipina su skersiniais lengvais virbalais. Atrodo lyg spinduliu pluoštas. Kryžius 42 pėdų aukščio. Skaisčiai jis žėri saulėje ir vakare, kai užsidega spalvotos šviesos.

Zengiant pro frontinį įėjimą, kur plevėsuoja vėliavos, neišvengiamai patrauks dėmesį didelė skulptūra, kuri primena

Rašytojas Paulius Jurkus, dail. V. K. Jonynas ir fotografas V. Augustinas prie Vatikano paviljono centrinio įėjimo.

Nuotrauka Vyt. Maželio

lyg inkarą. Jei kas šiek tiek domisi menais, tas sustos pasižiūrėti. Ten ras įrašytą tokią pavardę — V. K. Jonynas. Taip. Tai grafiko V. K. Jonyno skulptūra, su kūrėbinių polėkiu, su grafiko braižu.

Skulptūra pritvirtinta ant sienos lenkimo, 27 pėdų aukščio, 21 pėdos pločio. Joje sutelkta daug bažnytinės simbolikos. Kairėje — vaizduojama kovojanti Bažnyčia; ten matai Avinėlių ir taurę; dešinėje — kenčianti Bažnyčia — angelas iš skaistyklos vaduoja sielas. Žvilgsnį į viršų nuveda žėrintys mozaikos stiklai, pilki akmenėliai, sudėlioti eilėmis. Pačiame viršuje vaizduojama triumfuojanti Bažnyčia.

Skulptūra padaryta iš specialiai lengvos medžiagos, apipurkšta cementu. Moderni, patraukli.

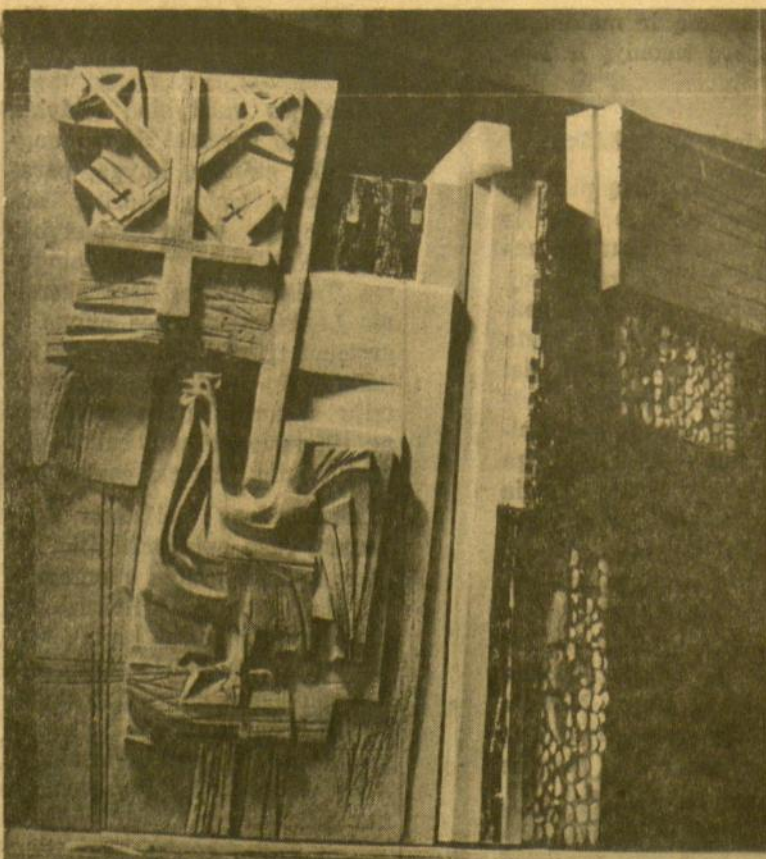
Nužengęs pro duris, perėjęs pro pirmojo aukšto eksponatus ir Pietą, antrame aukšte pate-

Paulius Jurkus

ksi į koplyčią. Čia V. K. Jonynas padarė didžiajam altoriui apačią. Patraukia akį du daiktai — neįprastinės medžiagos ir forma. Altorius išlietas iš aluminijaus. Kai kurios vietos nušlifluotos, kai kur palikta juoda. Visa atrodo lyg du delnai, kurie susiglaudę nesą žuvį, perpintą plonais virbalais.

Jei koplyčioje bus kokios iškilmės, tai pamatysi ir dar vieną V. K. Jonyno kūrinį — monstranciją, kuri šiaip stovi zakristijoje užrakinta.

Monstrancija visus patrauks ir nustebins savo originalumu. Jos siluete Jonynas nupiešė baltą — šv. Dvasios simbolį. Balandis išskėstais sparnais leidžiasi žemyn. Jo snapas susilie-

Dail. V. K. Jonyno sukurtas Vatikano paviljono frontinės skulptūros baltųjų fragmentas, simboline prasme vaizduojantis šv. Petrą.

Nuotrauka V. Maželio

Vatikano paviljono frontinis įėjimas. Kairinėje sienos pusėje matyti dail. V. K. Jonyno baltųjų skulptūrą, 27 pėdų aukščio ir 21 pėdos pločio, vaizduojanti kovojančią, kenčiančią ir triumfuojančią Bažnyčią. Kupolo bokšte matome koplyčios centrinį Kryžį.

Nuotrauka V. Maželio

Dail. V. K. Jonynas savo studijoje prie Vatikano paviljono frontinės skulptūros baltųjų darbo metu. Fotografijoje matomas angelo fragmentas.

Nuotrauka V. Maželio

ja su monstrancijos kotu. Tarp išskėstų sparnų yra dėžutė ostijai. Aplink dėžutę perpinta lengvais virbalais, įdėtas kryželis. Balandis iš aluminijaus. Kai kur metalas nudailintas, kai kur paliktas juodas. Tas suteikia faktūrinio turtingumo, elegancijos. Kotas ir dėžutė ostijai, virbalai — auksiniai. Tie šiltų ir šaltų spalvų deriniai čia žaidžia dar įvairiausiais atspindžiais.

Besileisdamas laiptais žemyn, ant šv. Petro rotundos pamatysi skulptoriaus Vytauto Kašubos kūrybą.

Trijuose šonuose iškabinti švina iškalti šv. Rašto tekstai. Iškalti ne vienoje rėmintoje lentoje, bet juostomis. Lyg kokias telegramas juostas ten perveda akimis. Vienoje lentoje pridėta šv. Petro bazilika Romoje, kitoje — Washingtono katedra, trečioje — New Yorko katedra. Darbas atliktas švairiai, su įgudusio skulptoriaus jautrumu bei gracija.

Vytautas Kašuba dar padarys

šiam paviljonui švininį šv. Jono Krikštytojo baltųjų. Skulptūra buvo vėlai užsakyta ir dar nebaigta.

Dekoravimo darbam pakviesta ir Aleksandra Kašubienė. Jai pavesta sutvarkyti antikinių kryžių kolekciją, kuri dar parodoje neišstatyta.

Tai visi lietuvių menininkų darbai šiame paviljone. Jais pasidžiaugi, kaip džiaugies kiekvieną lietuvišką kūrėbinių laimėjimų. Mūsų menininkai jau taip užsirekomendavo, kad juos kviečia dekoruoti pirmąjį šio krašto pastatą, šios parodos Vatikano paviljoną. O jie laimi ir prisiveržia pro didelę konkurenciją todėl, kad jie savo kūryboje nesustingę, nes nuolat žengia pirmyn ir ieško naujų meno formų.

Iš lauko aplink paviljoną dar yra pritvirtinta dešimt didelių cementinių reljefų (11 pėdų ant 5 pėdų). Juos atliko D. Shepherdas, V. K. Jonyno mokinys, tos pačios bažnytinio meno studijos dailininkas.

Kaip žiūrėti į Skiemonių Apsireiškimą?

Stasys Yla

Zinios apie Skiemonių įvykius ateina įvairiais keliais. Vienos iš komunistinės spaudos, kitos laisvųjų, trečios per atvykstančius į Vakarus pasaulį.

Pirmoji vieša reakcija tilpo komunistų oficioze "Tiesoje". "Tiesos" korespondentas V. Miniotas plačiau atpasakojo įvykį ir pridėjo savo komentarus su kaltinimais Skiemonių klebonui A. Papučkai, jog jis visą tą istoriją esąs sugalvojęs. Vėliau iškilo regėtojos Romos Macvytės liudijimas, kuris Lietuvoje, atrodo, nurašinėjamas ir eina per rankas. Keletas nuorašų yra pasiekę ir laisvąjį pasaulį.

Apie įvykį Lietuva pirmiausia sužinojo iš komunistinės spaudos. Žmonės pradėjo plaukti iš visur, pastaruoju metu net iš Ukrainos, Gudijos, Latvijos. "Žmonių ten visuomet pilna: eina, važiuoja net iš toli lengvomis mašinomis" (laisškas). Didesni ar mažesni būriai, o kartais ištisos minios, kaip rašoma laiškuose, meldžiasi ir gieda apsireiškimo vietoje. "Buvo tylūs vakaras, tai už 2 kilometrų išgirdom, kaip žmonės gieda ir meldžiasi" (laisškas). Skiemonių bažnyčioj ištisom dienom ir net naktim klausoma išpažinčių. Dvasiniai atsivertimai gausūs. Esama ir įvairių pagijimų, net iš kaulų tuberkuliozės ir kitų sunkių ligų. "Mūsų Marija daug jau kam padėjo — kam akis, kam ranką sugrąžino" (laisškas).

Apsireiškimo kultas vyksta spontaniš-

kai. Jis nei skatinamas, nei draudžiamas iš bažnytinės pusės. Sovietinė valdžia — vietinė ar įsakyta iš viršaus — praėjusią vasarą bandė drastiškai kovoti su plūstančių maldininkų minionimis. Tačiau ir šios priemonės nesulaikė žmonių. Jau yra parašyta "Giesmė į Mariją Skiemonyse" ir giedama Lietuvoje. Kažkoks dailininkas parengęs altorių su Apsireiškusių paveikslu, kurį vietiniai ateistai jaunuoliai bandė išniekinti, net uždegė, bet juos ištikusios nelauktos nelaimės.

Per dvejus metus nuo įvykio buvo galima surinkti daugiau medžiagos, ją palyginti ir šiek tiek patikrinti. Prieš vertinant įvykį, pirmiausia tenka pakartoti jo eigą, juoba, kad ne visi apie tai buvo skaitę ir gal ne viskas mūsų spaudoje dar buvo skelbta.

Kaip Marija pasirodė ir atrodė?

Apsireiškimas įvyko Janonių kaimo laukuose, kuris dabar priklauso kolūkiui. Pirmas regėjimas buvo 1962 liepos 13 — penktadienį 11 val. vakare. Regėtoja Roma Pranciška Macvytė, aštuoniolikmetė (g. 1944. I. 23), ėjusi dobilų lauku pas karvę ir staiga pamačiusi nepaprastą šviesą. Dar paėjusi pirmyn, pamačiusi altorių, kaip Skiemonių bažnyčios didysis altorius, kuriame degė dvi eilės žvakų, kiekvienoj po penketą. Altoriuje stovėjusi Marija balta suknele, perjuostu mėlynu kaspiniu. Ji laikiusi pakėlusį rankas, kaip laiko kunigas šv. Mišių metu. Virš galvos buvęs tamsus dangus, kuriame mirgėjo daug žvaigždžių. Marijos plaukai buvę palaidi, geltoni, lyg auksas, ilgi — li-gi kojų.

Vieta, kur Marija pasirodė, buvo dobilieno, 46 žingsniai ligi sodybų šulinio. (Macvyčių sodyba nuo šulinio — apie 100 metrų). Marija žiūrėjusi sodybų linkui; už Marijos nugaros buvusi Petro Sadūno sodyba. Tas pirmas regėjimas trukęs apie 5—10 minučių. Mergaitė tuo metu, atrodo, nieko Marijos neklausė ir Marija taip pat nekaltė.

Antras regėjimas įvyko šeštadienį tą pačią vakaro valandą, kai mergaitė, motinos ir kaimynės Duntienės patariama, paėmusi rožinį ir rankas, ėjo į tą pačią vietą. Pusiaukelį ją apėmusi didelė baimė. Priešus prie šulinio ji sustojusi ir staiga pamačiusi Mariją. Iš karto puolusi ant žemės ir keilais artėjusi prie jos. Šį kartą Marija stovėjusi ne ant altoriaus, bet ant nedidelio staliuko, kuris buvęs apdengtas balta drobule su kryžiuokais.

Marija buvusi apsirengusi kaip ir pirma. Jos plaukai buvę tokio pat ilgumo, ant galvos buvusi lyg karūna, lyg erškėčių vainikas. Dabar Marija laikiusi rankas suglaustas, o ties krūtine, kairėj pusėj, buvusios priglaustos pražydusios lelijos.

Marija atrodžiusi truputį didesnė už mergaitę. (Mergaitės ūgis 160 cm.) Marijos balsas, kalbant, buvęs vidutinio stiprumo, labai gražus, kaip penkerių metų vaiko. Marijos akių mergaitė negalėjusi įžiūrėti, nes šviesa buvusi labai stipri. Žiūrėjusi tik į lūpas ir į ją visą.

Ką Marija kalbėjo mergaitėi?

Prisiartinusi keliais prie Marijos, mergaitė atsistojusi, kad galėtų pabučiuoti jos kojas. Pabučiavusi tą vietą, kur kojos galėjusios būti. Jos buvusios pridengtos rūbo ir ji jutusi, kad bučiuojanti rūbą, o ne kokią kitą medžiagą. Po to mergaitė atsiklaupusi ir visą laiką klūpojusi ir verkusi. Pro ašaras ji klausė Mariją:

— Švč. Mergelė, kodėl man antrą kartą pasirodei? Kodėl nepasirodei kunigams, vyskupams ar maldingiems žmonėms, o man, tokiai menkai dulkėi?

Marija atsakė:

— Mergelė lelija, tu buvai to verta.

Tada mergaitė prašė:

— Švč. Marija, gelbėk žmoniją nuo pražūties ir ligų.

Marija atsakė:

— Žmoniją išgelbėsiu nuo pražūties tada, kai pasaulis pasidarys maldingas, o aš

tave išgelbėju nuo mirties, nes būtum ši mėnesį mirusi. Prieš šv. Jokūbo penktadienį prieš išpažinties, nes tai būtų buvusi tavo mirties diena. Prašyk žmonių, kad penktadieniais nevalgytų mėsos.

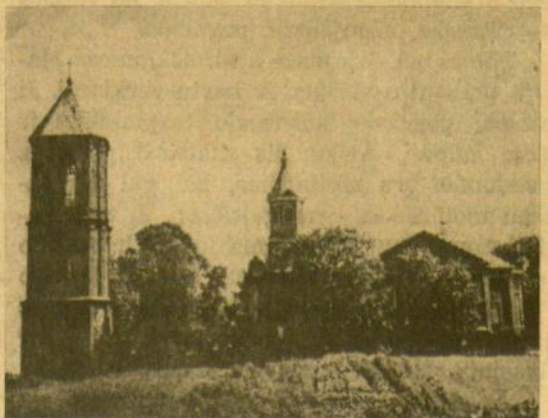
Švč. Mergelė toliau kalbėjo:

— Visiems, kurie tiki, kai sakys mano šv. žodžius, prašyk sukalbėti po vieną poteriką. Netikintiems netark nė žodžio.

Marija vis verkusi. Didelės auksinės ašaros blizgėjusios, riedėjusios per veidą ir kritusios ant jos rūbų. Aplink staliuką žydėjo auksiniai dobilai. (Pievoje tuo metu dobilai būvę nupiauti ir sukruti į žaiginius.)

Tada mergaitė, susiėmusi rankas, prašė Mariją, kad duotų nors vieną jos ašarą ir kad paliktų dobilus, žydinčius auksu. Bet Marija atsakė:

— Dobilai ir ašaros tai ne stebuklas. Aš padarysiu didesnį stebuklą, kada pradės

Skiemonių bažnyčia ir varpinė

žmonės melstis, kad net visas pasaulis tviskės ir mirgės.

Mergaitė dar paklausė Mariją:

— Ar yra kokia teisybė apie paparčio žiedą, kada žmonės jo ieško per Jonines?

Marija atsakė:

— Didesnės laimės niekur nerasi ir jos nebūs, kokią tu čia pamatei.

Mergaitė vis verkė. Tada Marija jai tarė:

— Neverk, eik linksminkis su jaunimu, kaip irėjai, tik gražiai. O dabar eik namo, prikelk sesutes, broliukus ir tėvelius ir, kai sukalbės poterėlį, pasakyk, ką matėi. O dabar linkiu ilgo amžiaus ir laimingo gyvenimo.

Mergaitė dar klausė Mariją:

— Kada dabar apsireikš?

Marija atsakė:

— Daugiau čia neapsireikšiu. Dabar apsireikšiu Egipte su dviem angelais. O jeigu tave kas nors užpultų — engėjai ar kas nors, tai ateik į šią vietą pasimelsti, aš tau visada duosiu patarimą.

Po to Marija iškėlus rankas virš mergaitės galvos ir dingusi; dingusi lyg artėdama į mergaitę.

Pirmieji, kuriem tą pačią naktį mergaitė papasakojo įvykį, buvo jos tėvai ir sesuo Onutė. Kaip Marija buvo prašiusi, jie prieš tai sukalbėjo po poterėlį. Brolis Bronius tuo metu buvo pas draugus. Kaip grįžo, Romutė ir jam papasakojo, sukalbėjusi vieną poterėlį. Kita kaimynų šeima matė šviesą, bet nesuprato, kas čia vyksta.

Macvytės liudijime, tarp kitko, yra pridėtas vienas priedas, kuris turi ryšio nebe su apsireiškimu, bet su prasidėjusiu kultu. Po vienuolikos dienų, liepos 25-tą, dvi moterys su dukterimis iš kaimo atėjo į apsireiškimo vietą melstis. Prie jų nuėjo ir Macvytės motina su dukra Onute. Tur būt nenorėdamos, kad kas pastebėtų, jos sulindo į dobilų žaiginį, kuris buvo už pusanatro žingsnio nuo apsireiškimo vietos. Pasimeldusios, jos išėjo iš žaiginio ir pamatė šviesą apsireiškimo vietoj. Šviesa buvusi tokia, lyg kad suguldėtų ant žemės keletą šviečiančių prožektorių. Onutė greit parbėgo namo pasakyti, ką matė. Tėvas — Macvys pirmasis išskubėjo ir dar matė gėstančią šviesą. O kai paskui išėjo Romutė, šviesos jau nebuvo.

(Nukelta į 4 psl.)

Kaip žiūrėti į Skiemonių Apsireiškimą?

(Atkelta iš 3 ps.).

Tikėtinumo klausimas

Pirmas dalykas, kuris turi rūpėti kiekvienam tiriančiam įvykį, tai liudijimo patikimumas. Svarbiausia liudytoja yra regėtoja. Ji, kaip rašo "Europos LF Bičiulis" pagal žinias, gautas iš Lietuvos, buvusi apklausinėta daugelio civilių ir dvasiškių ir rasta visiška normali, sveika mergaitė. Prieš regėjimą ji nepasidomėjo kokių ypatingų pamaldumų; nebuvo nei davatka, nei sentimentalistė religiniuose dalykuose. Buvo praktikuojanti, bet niekuo neišsiskirianti iš kitų. Tokia liko ir po regėjimo. Iš paties regėjimo ji nedaro jokios reklamos. Kieno nors paklausta, ramiai ir visada vienodai pasakoja, kaip buvo. Komunistų ji buvusi tardoma, grasinama ir draudžiama kalbėti. Bet ji nebijo ir kartoja, ką mačiusi.

Vienas jos apklausinėjimas (atrodo, bažnytinis) buvo padarytas praėjus trim savaitėm nuo regėjimo. Apklausinėjimas užtrukęs nuo 10:30 ligi 4:00 po pietų. Mergaitės laikysena per visą apklausinėjimą buvusi ramia, nuolanki, džiaugsminga ir nuosirdi. Savo liudijimą, kaip rašoma, ji duodanti blai vių protu, laisva valia bei tyra širdimi, su prasidėjus, ką sakanti ir kam sakanti.

Taigi mergaitės asmuo ir jos laikysena prieš ir po regėjimo nekelia įtarimų ar abejonių tikėtinumo prasme. Jos motyvai liudyti įvykį yra grynai tikėjimiški.

Kitas klausimas, labai svarbus, tai ar pasakojimo turinyje, ypač Marijos žodžiuose, kuriuos mergaitė perduoda, yra kas nors priešinga ar nesuderinama su tikėjimo tiesomis bei dvasia? Atrodo, šito taip pat nėra, bent nebūtų galima įžiūrėti. Priešingai atveju, tektų galvoti, jog kažkas netvarko paties įvykio pagrinduose.

Dėl paties pasirodymo tikslo ir prasmės

Sis įvykis iškelia naują ir bene svarbiausią klausimą, būtent — kokia būtų buvusi Marijos pasirodymo intencija, tikslas, prasmė?

Tiesioginio atsakymo nerandame pačios apklausinėjimo turinyje. To nepasako nei Marija savo žodžiais. Tačiau iš ženklių ir Marijos žodžių galima ieškoti netiesioginio atsakymo.

Vienas dalykas atrodo būdingas, kad Marija pirmą kartą pasirodė bažnytiniame altoriuje, o antrą sykį — ant paprasto staliuko, koks būna šeimos. Bažnytiniame altoriuje ji prisistatė kaip "Orante" — tokioj pozicij, kaip ikonografiškai ji vaizduojama pakeltom, atskleistom rankom tarsi kunigas mišių metu. Ant šeimos staliuko — antru atveju — Marijos rankos jau buvo suglaustos, kaip kad ji vaizduojama Nekalto Pradėjimo paveiksluose; šiuo antru atveju jos rankos glaudė ir nekaltybės simbolį — lėlijas. Be kitko, bažnytiniame altoriuje Marija buvo tyli — nekalbanti, o ant šeimos stalo — bylojanti.

Šie ženkliniai - simboliniai skirtumai yra verti dėmesio. Atrodo, jog Marija lygiai nori likti besimeldžianti (Orante), taip pat ir garbinama, bažnyčių altoriuose, kaip ir šeimų židiniuose. Bažnytiniai altoriai, galimas dalykas, bus toliau naikinami ir kultas turės vis labiau glaudis privačiuose namuose, šeimose. Ant privataus namų stalo Marija prisistatė kaip Nekaltoji Mergelė pasipuošus lėlijomis, kaip tai jau buvo mūsų tautoje iš seno įprasta, kaip tai garbinti. Marija ne tik pati glaudžia prie savęs lėlijas, bet ir regėtoja vadina "mergelė, lėlija". Bažnyčioje ji meldžiasi — užtaria, bet nekalba — nemoko; tai jos Sūnaus (ir jo parinktųjų) privilegija. Bet kalba — moko iš šeimos pje-destalo; čia ji Mergelė ir Motina — Auklėtoja.

Kiti du dalykai, atrodo, specialiai pabrėžti, turint galvoj dabartinius apsilaidimus pasninko bei maldos srityje. Marija pirmą kartą pasirodė penktadienį ir antrą sykį pirmą penktadienį. Ji ragino regėtoją eiti išpažintis taip pat penktadienį (prieš šv. Jokūbą) ir ragino prašyti žmonės, kad penktadieniais pasninkautų. Kitas dalykas — dėl privacio, asmeninės maldos, vadinamų poterių. Marija dviem atvejais tai primena. "Prašyk sukalbėti po vieną poteriuką — visiems, kurie tik". Vertas dėmesio ir tas poterių ryšys su pasakojimu apie Mariją. Gerai naujienai priimti reikia maldos, reikia dvasinio susitelkimo ir atsivėrimo.

Trečias savo visuotinumui reikšmingas dalykas — tai pasaulio gelbėjimas. Marija žada išgelbėti žmoniją nuo pražūties, kai pasaulis pasidarys maldingas. (Panaši sąlyga ir Fatimos pažaduose.) Kitą vietą Marija vėl kartoja: "Aš padarysiu didesnę stebuklą, kada pradės žmonės melstis". Iš to galima spręsti, jog Marijos pasirodymo tikslas

— pažadinti žmonių tikėjimą ir maldingumą, kad Dievas apsaugotų žmoniją ir Lietuvą nuo pražūties.

Panašumai su šiluviniu apsiereikimu

Sis apsiereikimas turi kai kurių panašumų su šiluviniu. Marija pasirodė tenai ir čia nuošalumoje — laukuose. Tačiau tie laukai šiluvų priklausė bažnyčiai, toj vietoj, prie akmenų buvo paslėpti reikšmingi bažnytiniai dalykai. Janonių atveju toji vieta (žemė) kitados buvusi paaukota bažnyčiai statyti, bet kilęs karas tai sukludęs.

Abiem atvejais Marija pasirodė palaidais plaukais, kaip mūsų krašte būdinga mergaitėms. Rytietiniai papročiai dengia galvą visoms moteriškoms, tuo tarpu mūsų tautoj paprotinis galvos dengimas liečia tik išteklėjusias. Tuo galvos nedengimu, tais palaidais plaukais Marija prisistato mums kaip mergaitė — Mergelė (Virgo). Būdinga, jog ir regėtoja savo liudijime Mariją vadina tik "Švč. Mergele", niekad Dievo Motina. (Be kitko, Macvytės liudijime nevartojamas žodis "Panelė" — tik "Mergelė".) Marijos

Roma Macvytė

mergystė, pabrėžiama tuo pačiu būdu dviejose pasireiškimuose, pasidaro verta dėmesio mūsų lietuviškai Marijos ikonografijai. Daillinkai turės išsivaduoti iš rytietinio (nūnai ir Vakaruose būdingo) Marijos galvos dangstymo.

Labiausiai krinta į akis tas Marijos gaudis, tos ašaros tiek šiluvos, tiek Janonių pasirodyme. Anuo metu Marija, klausama, ko vėrkianti, atsakė: "Čia buvo garbinamas mano Sūnus, o dabar ariama ir sėjama". To meto diduomenės žvilgsnis, iš tikro, buvo nukrypus nuo Kristaus į žemę — į lobį. Žymi dalis didikių ir bajorų buvo nuėjusi ligi visiško Kristaus dievybės neigimo. Nūnai padėtis atrodo gal dar liūdnėsnė. Nebe atskiri sluoksniai, bet visa tauta yra išstatyta pavojui visiškai prarasti tikėjimą ir doros pagrindus. Šį kartą Marijos ašaros regėtojai atrodo ypatingai didelės. Marijos galvą puošė karūna, panaši į erškėčių vainiką.

Taigi, Marija antrą kartą prisistato mūsų tautai, o gal ir žmonijai, skausmingos Mergelės pavidalu. Žiūrint ikonografiškai, tai kažkas nauja mūsų krikščioniškai samonei. Lig šiol bažnyčioje ir mūsų liaudies mene Skausmingoji buvo vaizduojama tik Motina su nuimtu nuo kryžiaus Sūnumi.

Skausmingoji Motina buvo simboliu tylios, sukauptos, rymančios — ta prasme pasyvios ir receptyvos kančios, primančios Dievo lėmimą. Tai aukos kančia, ne veiklos — rūpesčio, užuojautos, pagalbos.

Nūnai net dviejose apsiereikimuose Marija prisistato verkusi ir kartu verkianti. Ji ateina, pasirodo, susiranda tarpininkus ir jiems kalba. Aišku, šis skausmo įkvėptas veiklumas yra motiniškas, bet gal dar labiau moteriškas - mergaitiškas. Ji nori padėti savo Sūnui, gydydama jo Mistinio Kūno narių — tikinčiųjų žaizdas. Šiluvų ji tapo "Ligonių Sveikata" — toks jau buvo duotas titulas dėl daugelio pagydytųjų, fizinių ar dvasinių. Nūnai Janonyse ji daro tą patį.

Ar dėl to ji čionai gydo, kad regėtoja to prašė? Nebūtina, nes pats jos apsiereikimas, kaip rodo visi būvę apsiereikimai, yra lyg neatsiejamai susijęs su gydomąja veikme. Tik įdomu, jog ir regėtojai, kaip mergaitė, išsprogo panašus veiklinis rūpestis, pro jos ašaras: "Švenčiausioji Mergelė, gelbėk žmoniją nuo ligų".

Džiaugsmas ir asmeninė laimė

Jei Skausmingoji Motina guodžia liūdinčius dėl artimųjų mirties, dėl pačios kančios ir gyvenimo vargų, tai Verkianti Mer-

LENKIJOS TUKSTANTMETIS

Lenkijos valstybinė leidykla Varšuvoje neseniai išleido anglų kalba stambiają knygą, parašytą trijų lenkų istorikų, nušviečiančių lenkų valstybės tūkstantčio metų valstybingumą. Tačiau knyga nėra skersinis Lenkijos istorijos piūvis, o greičiau trijų didžiųjų Lenkijos laikotarpių istorija, parašyta trijų autorių, kurie išsiskiria ne tik savo stilium, bet ir akcentuojamų dėmesio centru.

Aleksandras Geištoras daugiausia rašo apie valstybės sukūrimą, kaip tautos anoniminių kūrėjų darbą, Stanislovas Herbstas labiausiai kreipia dėmesį į mišinį įvairių įtakų, sukurusių lenkų kultūrą, o Boguslavas Lesnodorskis — į pastangas atgauti nepriklausomybę 1795—1918 m. tautos pavergimo laikotarpyje.

Knyga parašyta rimtai. Ji yra įdomi ir svetimsaliui. Juo labiau ji yra įdomi ir mums — lietuviams, kurie, kaip lenkų kaimynai, geruoju ir bloguoju tą tūkstantmetį su jais greta esame išgyvenę. Todėl būtų pravartu, kad mūsų istorikai ir tą knygą atkreiptų savo dėmesį ir pasisakytų dėl joje keliamų santykių su lietuviais.

Autoriai, rašydami apie Lenkijos valstybės sudarymą, teisingai teigia, kad buvus išvidinių jėgų išdava, kada pačioje pradžioje Lenkija yra buvusi viena, etninis vienetas iki XIV šimt. antrosios pusės. Tačiau, pradėjusi arčiau santykiuoti ir glaudis prie Lietuvos, o galiausiai sudariusi su Lie-

tuva uniją, ji patapo daugia-taute valstybe. Po unijos lenkai tesudarė tik 40% visų gyven-tojų. Toji unija ją įtraukė į didelį ginčą su Lietuva dėl Gudi-lenkijos ir Ukrainos, kuris amžių, eigoje ne tik buvęs pralaimėtas, bet ir privedė kadais galingą Lenkijos valstybę prie savo nepriklausomybės praradimo. Čia konstatuojam visai naują lenkų istorikų pažiūrą į Liublino uni-centuojamų dėmesio centru.

Lietuvos asimiliavimas buvęs įvykdytas, sulenkinaut jos bajoriją bei poniją, kurių dvarai buvę daug didesni už lenkų ponų bei bajorų turimus Lenkijoje. Tie milžiniški lietuvių dvarai, laikui bėgant, tapę galingu visos bajorijos akstinu ir stipriai įtaigavę socialinę, ekonominę bei politinę pačios Lenkijos raidą.

J. M. RUDIS
Lietuvis savininkas

ALYVA
Gyvenamų bei industrinių pastatų šildymui.
BANNER OIL CO.
Tel. CO 4-7465

- Artesian Restaurant -
AND LOUNGE
2432 WEST 63rd STREET
Jau yra pilnai įrengtas ir veikia,
turi virš 300 sėdimų vietų.

Čia galite netik gerai ir nebrangiai pavalgyti, bet atšvesti krikėlynas, vedybas, sukaktuves ir kitokias Jūsų šeimynines ar visuomenines progas.

Elektriniai vėsinamas. Atvykit į mūsų restoraną-lounge, kur valgių pasirinkimas įvairus, nebrangios kainos ir taip pat didžiausias pasirinkimas vietos ir užsienio gerimų. Parap draugijos, klubai ir vienuolynų rėmėjų draugijos susirinkimams ir posėdžiams bankieto patalpomis naudojasi nemokamai. Telpa virš 300 asmenų. Kad būtumėt ištikrinti dėl vietos, patelefonuokite 436-4622. Atdaras nuo 6 val. ryto iki 1 val. nakties.

gelė — gydo ir grąžina gyvenimo džiaugsmą. Argi ne džiaugsmas galėti vėl dirbti, veikti, siekti, kovoti atgautomis jėgomis? Bet Marijos mintis, atrodo, siekia toliau. Išidėmetini žodžiai regėtojai, išgelbėtai iš mirties:

— Neverk, eik linksminis su jaunimu, kaip irėjai, tik gražiai!

Džiaugsmas daugelio tikinčiųjų pasamonyje yra tapęs lyg neleistinu dalyku, lyg įtartinu, mažiausiai nesiderinančiu su Kristaus religijos dvasia. Ir religijos priešai (neišskiriant komunistinių ateistų) skelbia, jog krikščionybė rūpi tik žmones paruošti mirčiai, o ne gyvenimui. Bet argi Marijos Sūnus nekalbėjo apie gyvenimą, pilną gyvenimą, apie karališką puotą, apie paukščius, kurie moka gyventi ir be rūpesčių. Juk gyvenimas nėra tik kryžius, bet ir žydinčio džiaugsmo gėlės. Marija, rodos, kalba per vieną mergaitę visiem: "Neverkit, eikit ir džiaukitės, tik gražiai!"

Šioj vietoj gal neatrodys banalus ir pačios regėtojos klausimas Marijai:

— Ar yra kokia teisybė apie paparčio žiedą, kada žmonės jo ieško per Jonines?

Paparčio žiedas yra fatalinės laimės simbolis. Gal tas simbolis nūnai lenkiamas kitai reikšmei: ieškoti laimės ir išganymo sovietinėje - ateistinėje sistemoj. Aklas prietarinis laimės ieškojimas yra būdingas daugeliui žmonių, gyvenančių ypač modernios civilizacijos sąlygose. Ta prasme pagoniš-

koji ir neo-pagoniškoji laimės samprata turi nemažų panašumų.

Į šį klausimą Marija atsako netiesiogiai, bet reikšmingai:

— Didesnės laimės niekur nerasi ir jos nebus, kokią tu čia pamatei.

Iš tikro, pamatyti nuostabią šviesą, supintą su gaivinančiom, lyg rasa, ašarom — vilties šviesą ir tikėjimo paguodą — yra labiau patikima laimė. Pagaliau, ką "tu čia matei", yra dangaus talka žemei, paskata džiaugtis pro ašaras, palaima veiklai gelbstinti kitiem, stiprinant jų dvasines jėgas. Laimės nereikia ieškoti, o ją priimti arba ją gauti duodant kitiem.

Pabaigai

Šios pastabos ir interpretacija yra visiškai asmeniškai. Ją galima priimti arba nepriimti taip pat pagal asmenišką kiekvieno galvojimą. Apsireiškimai iš viso neturi dogminio įpareigojimo tikėti. Net ir tuo atveju, jei, sakysim, bažnytinė vyriausybė leistų statyti bažnyčią Janonyse ir garbinti Apsireiškusiąją — kiekvienas lieka laisvas tokį kultą remti, jame dalyvauti ar ne.

Jei nėra formalios pareigos šį įvykį priimti bei juo tikėti, tai lieka moralinė pareiga jo neatmesti, neniekinėti, nebanalinti, priešingai — toliau svarstyti, tyrinėti ir iš vis rimtai bei pagarbiai jo atžvilgiu laikytis.

Kalbant apie tikėjimą, bent asmeniškąjį,

Kartu su tuo Lenkijoje vyko priešingas visoje Europoje besisigalinčiai santvarkai procesas. Tuo tarpu kai Prancūzijoje, Anglijoje ir kitur iškilo absoliutinės tautinės valstybės, mieščionijos remiamos, Lenkijoje viskas vystėsi atbulai. Karaliaus valdžia, užuot stiprėjusi, tolydžio smuko, tuo tarpu kai valstybės seimai ir sričių seimai vis didino savo įtaką, kol galiausiai jie tapo tik galingos ponijos įrankiu. Besibaigiant septynioliktajam šimtmečiui, jau nebebuvo galima išleisti jokio įstatymo, nes jo nepraleis-davo liberum veto.

Ir čia knygos autoriai mato

svarbiausią Lenkijos smukimo priežastį. Nors pagaliau prie bedugnės kranto lenkai tada susiprato ir mėgino reformuotis, tačiau jau buvo per vėlu, nes gobšūs kaimynai ją išdraskė į gabalus. Patekę svetimųjų priešpaudon, lenkai nenurimo ir trimis sukilimais mėgino nusikratyti jungo, tuo parodydami, kad jie niekad nesusitaikins su primesta vergija, niekad nepasiduos rusinimui ir vokieitinimui.

MILLENNIUM, by Aleksander Gleystor, Stanislaw Herbst and Boguslaw Lesnodorski. Polonia Publishing House. Warsaw.)
P. G.

SEGHETTI TRAVEL BUREAU, Inc.

2451 S. Oakley Ave., Chicago, Ill. 60608, YA 7-3278

MIAMI BEACH, Florida, 7 dienas ir 6 naktys tik \$27.50 asmeniui. NASSAU, BAHAMAS, 7 d. ir 6 nakt. tik \$45.00 asmeniui.

PUERTO RICO, 4 d. ir 3 nakt. tik \$39.50 asmeniui. JAMAICA, 4 d. ir 3 nakt. tik \$33.00 asmeniui.

Prie ankščiau pažymėtų kainų reikia pridėti keltinės išlaidas lėktuvu ir taksus. Nakvynė 2 asmenims 1 kambary.

Aprūpins Jus pilnai kelionėms, sutvarkys jums kelionės dokumentus, parūpins bilietus lėktuvais, traukiniais, laivais ir autobusais keliauti Europoj, Azijoj ar kt. kontinentuose, taipgi P. Amerikoj, Kanadoj ir įvairiose vietose Amerikoj. Atdara 6 dienas savaitėje.

Monthly Income

Iš DISTRICT TAUPYMO BENDROVĖS. Jei nedidelės papildomos mėnesinės pajamos įgalintų Jus pasidžiaugti šiomis tokiais gyvenimo "prašmatnumais", tai kviečiame Jus pasinaudoti District Taupymo Bendrovės nauja mėnesinių pajamų sąskaitų tvarka.

Štai kaip čia viskas vyksta:

- Pradinis indėlis taupymo sąskaitoje turi būti \$5,000.00 ar daugiau. Galite pridėti arba išimti, kiek norite, bet turite palaikyti minimalinį \$5,000.00 balansą.
- Po viso pusmetinių dividendų periodo Jūs gausite čekius kiekvieno mėnesio 1 dieną. Jei jūs išimate šiek tiek pinigų, tai Jūsų mėnesinis čekis lieka per tą periodą, kaip buvęs, o visa kas bus sutvarkyta naujam dividendų periodui prasidedant.
- Jūs turite teisę bet kada atsisakyti šio taupymo būdo.
- Visos mėnesinių pajamų sąskaitos apdraustos Federalinėje Taupymo ir Skolinimo Draudimo Korporacijoje, kurios nariu esame ir mes.
- Už pirmus \$5,000.00 Jūs kas mėnesį gausite \$18.75, o už kiekvieną \$1,000.00, papildomai įdėtą, bus pridėta \$3.75 prie mėnesinių dividendų; pagrindu imami mūsų dabartiniai metiniai 4½% dividendai už investavimo taupymo sąskaitas.

For example:

YOUR INVESTMENT SAVINGS ACCOUNT	YOUR MONTHLY CHECK*
\$ 5,000	\$18.75
8,000	30.00
10,000	37.50
25,000	93.75
50,000	187.50

*Based on District Savings' current rate on Investment Savings accounts.

"where people make the difference"

DISTRICT SAVINGS
3430 South Halsted • Chicago, Illinois 60608

Jeronimo Kačinsko veikalas Kresgi auditorijoje

ELENA VASY LIONIENĖ

Massachusetts Technologijos Institutas yra viena didžiausių ir svarbiausių mokyklų Amerikoje, daranti įvairius eksperimentus ir ruošianti būsimųjų inžinierių, fizikų, mokslininkų kadrus. Vadovybė moki paruošti ne tik siaurą inžinierių specialistą, bet taip pat duoti savo auklėtiniams platesnį išsilavinimą — paruošti žmogų. Tam universitetas turi įdomią programą, pvz. per praktinį dalyvavimą muzikoje ir dramoje paruošti būsimąjį klausytoją. Todėl MIT (taip sutrumpintai universitetas yra vadinamas) turi pastatę didelę, modernią koncertinę salę orkestrui, vadina ją Kresgi auditorija, ir bibliotekos koncertinę salę kamerinei muzikai. Yra pasamdyti geri profesionalai, kurie tai programai vadovauja. Sudarytas orkestras, ne iš profesionalų, bet kartais ir gan pažengusių jaunų žmonių, studentų. Orkestras atlieka griežtai klasikinę programą.

MIT išlaiko chorą, MIT pučiamųjų grupę, simfoninį orkestrą ir koncertinį "bena". Šitie vienetai, pasikvietę ir kitų mokyklų vienetų talkon, ruošia įvairius koncertus.

MIT užsako pas profesionalus kompozitorius veikalus, kad jų studentai susipažintų ir su šių dienų muzika. Šiokių užsakymą gavo ir mūsų kompozitorius Jeronimas Kačinskas: parašyti veikalą koncertiniam benui su vargonais.

Sis veikalas buvo išpildytas pavasarinio festivalio koncerte, kuris įvyko šiemet gegužės 9 d. Jei tai yra eilinis dalykas MIT, tai buvo didelis ir toli neeilinis reiškinys mūsų lietuviškai visuomenei. Iš So. Bostono ir kitų vietovių atvyko didelis skaičius žmonių išgirsti kompozitoriaus Jeronimo Kačinską ir sudaryti pagrindą publikai, nes salė tikrai yra mižiniška. Pagarba ir prelatusi Virmauskiui, kad atsiuntė net autobusą su savo mokyklos mokinėmis, kurios gal pirmąjį kartą atsidūrė tokioje salėje.

Koncerte buvo išpildyti Anthony Holborne, Anton Dvoržako ir Jeronimo Kačinsko veikalai. Koncertą dirigavo John Corley.

Jeronimo Kačinsko veikalas pavadinamas "Transcendentinės išraiškos", sukurtas šiemet. Tai visi tik ką "iškeptas" veikalas. Jį išpildė MIT koncertinis "benas", sudarytas vien iš pučiamųjų instrumentų ir kai kurių mušamųjų. Vargonų partiją atliko dar Lietuvoje koncertavęs vargonininkas Zenonas Nomeika, kuris šiuo metu gyvena Rochesterėje ir ten dirba savo profesijos darbą bei koncertuoja.

Negirdėto sąstato orkestras išsiriškavo centrinėje scenoje, kai vargonininkas ir kompozitorius atsėdė šalinėje scenoje, lyg išpauotų kairės pusės sienoje, kur vargonai yra dekoruoti.

tyviai išdėstyti su savo triūbomis. Yra labai sunku groti, esant tokiam dideliui nuotoliui tarp dirigento ir solisto.

Jeigu nematytas orkestras, tai dar labiau ir negirdėtas jo sąstatas. Mes pažįstame "benus", triukšmą užmušančius mūsų girdą. Nieko panašaus nebuvo šitame koncerte. Jeronimas Kačinskas sugebėjo taip meistriskai išdėstyti instrumentų skambesį, kad neliko nei vienos "tuščios" vietos, kurią turėtų užpildyti kitas instrumentas. Pučiamųjų spalvos, jų dinaminė nuotaika taip idealiai išgauta, kad ir smuikams ir čelo jau nebebūtų vietos. Jeronimas Kačinskas tikrai sugebėjo meistriskai nupiešti visus atspalvius bei spalvas, kad susidarytų proporcinga.

Labai sunku nupasakoti veikalą, tik vieną kartą jį išgirdus. Tačiau veikalas yra labai mielas. Nors jis ir yra kitoks, negu įprasta, bet jis nedaro nemalonaus įspūdžio, kaip apla-

tyviai išdėstyti su savo triūbomis. Yra labai sunku groti, esant tokiam dideliui nuotoliui tarp dirigento ir solisto.

Jeigu nematytas orkestras, tai dar labiau ir negirdėtas jo sąstatas. Mes pažįstame "benus", triukšmą užmušančius mūsų girdą. Nieko panašaus nebuvo šitame koncerte. Jeronimas Kačinskas sugebėjo taip meistriskai išdėstyti instrumentų skambesį, kad neliko nei vienos "tuščios" vietos, kurią turėtų užpildyti kitas instrumentas. Pučiamųjų spalvos, jų dinaminė nuotaika taip idealiai išgauta, kad ir smuikams ir čelo jau nebebūtų vietos. Jeronimas Kačinskas tikrai sugebėjo meistriskai nupiešti visus atspalvius bei spalvas, kad susidarytų proporcinga.

Lygiai prieš šimtą metų prailmėjo 1863 m. sukilimo išdavijoje, be mirties, konfiskacijų, kontribucijų bei trėmimų, užgriuvusių tada Lietuvą, buvo dar viena, caro pareigūnų sugalvota, papildoma bausmė lietuviams. Tai buvo draudimas lietuvių spaudai vartoti lotynų raides, brukant priverstinį "leidimą" spausdinti lietuviškus spausdinius tik kirilicos (dažniausiai, nors ir neteisingai, vadinamomis rusų) raidėmis, išgalvotomis prieš tūkstantį ir šimtą metų Bulgarijoje.

Sena maskoliškoji "tradicija"

Kirilicos raides i lietuvių spaudą įvesti caro valdžios pareigūnai projektavo jau anksčiau. Tačiau šis projektas buvo pradėtas vykdyti tik 1864 m. Tada generalgubernatorius M. Muravjovas sudarė specialią komisiją, kurios priežiūroje greitai buvo išleista "Abecelė žemaitiškai lietuviškai", pirmutinė lietuviška knyga atspausdinta kirilica. Vienok formalus draudimas lietuviams vartoti lotynų raides buvo paskelbtas tik Muravjovo įpėdinio generalgubernatoriaus K. Kaufmano, kuris 1865. IX. 24 d. išleido specialų potvarkį, įsakmiai uždraudžiantį spausdinti lietuviškus raštus lotynų raidėmis, įsakant naudotis vien kirilica. Tą uždraudimą tuoju pat patvirtino caro vidaus reikalų ministeris P. Valujevas, kurio specialiaame slapta rašte tuo reikalu pamatytas siekimas surusinti lietuvių, nes, girdi, jų gyvenamos žemės "esanti neabejotinai rusiškos" ir jas reikia tik "grąžinti rusiškumui". Esmėje tai buvo tik sena maskolių "giesmė". Juk Jonas Žiaurasis, XVI a. puldamas Lietuvą, Aleksiejus, 1655 m. įsiverždamas giliai Lietuvon, lygiai kaip ir Kotryna II-ji, per Lietuvos Lenkijos padalinimą užgrobusi Lietuvos valstybės žemes, kiek-

Jeronimas Kačinskas

mai mėginama apie modernius veikalus kalbėti. Kai kas, šalia manęs sėdėdamas, girdėjo lietuviškus sąskambius, išsireikšdamas, jog lietuvis, ir norėdamas, negali jų išvengti. Bet aš jų tikrai negirdėjau. Vietomis man skambėjo senovinis bažnytinis choralas, labai savitiškai išpildytas. Vietomis jaučiau kažką labai gilaus ir didelio, tai vėl kažkur grįžtančio tolumo. Vargonų partija buvo viena iš daugelių instrumentų. Tai nėra veikalas, parašytas vargonams solo, bet koncertiniam "benui" su vargonais. Vargonininkas Zenonas Nomeika valdo vargonus labai gerai, ir jo dalyvavimas šiame koncerte tikrai koncerto vertę padidino. Jeronimas Kačinskas įdomiai naudoja dinamiką, jo piano vietos yra ramios, kaip saulėta diena ir jo forte yra augantis ir įspūdingas. Gal dar bus progos kada nors tą veikalą pakartotinai išgirsti, nes premjera paliko malonų ir gilų įspūdį.

Publika reagojo labai šiltai,

ГѢСМЕ 1. АНЕИ АДОМА ИРЪ ЕВА.

Ишъ роушъ линкса мѣста
Ира Ева ишмѣста;
Дѣль вобуля вальгима,
Царъ жалъчя пагундима.
Эйкъ яу Ева ишъ роушъ,
Пажинкъ проце артолушъ.
Лауконъ Адомай зарастъ.
Яу не тава тасъ дварастъ.
Адомашъ, ишъ роушъ эйдамъ,
Скруостушъ ашаромъ ледамъ.

Kirilica išleisto giesmyno puslapis — pradžia giesmės apie Adomą ir Eivą.

VISOS TAUTOS PASTANGOS

Laimėtos kovos prieš kirilicą 60 metų sukaktis

J. DAINAUSKAS

Lygiai prieš šimtą metų prailmėjo 1863 m. sukilimo išdavijoje, be mirties, konfiskacijų, kontribucijų bei trėmimų, užgriuvusių tada Lietuvą, buvo dar viena, caro pareigūnų sugalvota, papildoma bausmė lietuviams. Tai buvo draudimas lietuvių spaudai vartoti lotynų raides, brukant priverstinį "leidimą" spausdinti lietuviškus spausdinius tik kirilicos (dažniausiai, nors ir neteisingai, vadinamomis rusų) raidėmis, išgalvotomis prieš tūkstantį ir šimtą metų Bulgarijoje.

Sena maskoliškoji "tradicija"

Kirilicos raides i lietuvių spaudą įvesti caro valdžios pareigūnai projektavo jau anksčiau. Tačiau šis projektas buvo pradėtas vykdyti tik 1864 m. Tada generalgubernatorius M. Muravjovas sudarė specialią komisiją, kurios priežiūroje greitai buvo išleista "Abecelė žemaitiškai lietuviškai", pirmutinė lietuviška knyga atspausdinta kirilica. Vienok formalus draudimas lietuviams vartoti lotynų raides buvo paskelbtas tik Muravjovo įpėdinio generalgubernatoriaus K. Kaufmano, kuris 1865. IX. 24 d. išleido specialų potvarkį, įsakmiai uždraudžiantį spausdinti lietuviškus raštus lotynų raidėmis, įsakant naudotis vien kirilica. Tą uždraudimą tuoju pat patvirtino caro vidaus reikalų ministeris P. Valujevas, kurio specialiaame slapta rašte tuo reikalu pamatytas siekimas surusinti lietuvių, nes, girdi, jų gyvenamos žemės "esanti neabejotinai rusiškos" ir jas reikia tik "grąžinti rusiškumui". Esmėje tai buvo tik sena maskolių "giesmė". Juk Jonas Žiaurasis, XVI a. puldamas Lietuvą, Aleksiejus, 1655 m. įsiverždamas giliai Lietuvon, lygiai kaip ir Kotryna II-ji, per Lietuvos Lenkijos padalinimą užgrobusi Lietuvos valstybės žemes, kiek-

mai mėginama apie modernius veikalus kalbėti. Kai kas, šalia manęs sėdėdamas, girdėjo lietuviškus sąskambius, išsireikšdamas, jog lietuvis, ir norėdamas, negali jų išvengti. Bet aš jų tikrai negirdėjau. Vietomis man skambėjo senovinis bažnytinis choralas, labai savitiškai išpildytas. Vietomis jaučiau kažką labai gilaus ir didelio, tai vėl kažkur grįžtančio tolumo. Vargonų partija buvo viena iš daugelių instrumentų. Tai nėra veikalas, parašytas vargonams solo, bet koncertiniam "benui" su vargonais. Vargonininkas Zenonas Nomeika valdo vargonus labai gerai, ir jo dalyvavimas šiame koncerte tikrai koncerto vertę padidino. Jeronimas Kačinskas įdomiai naudoja dinamiką, jo piano vietos yra ramios, kaip saulėta diena ir jo forte yra augantis ir įspūdingas. Gal dar bus progos kada nors tą veikalą pakartotinai išgirsti, nes premjera paliko malonų ir gilų įspūdį.

Publika reagojo labai šiltai,

neslėpdama savo entuziazmo kompozitoriui ir solistui, o tuo pačiu ir dirigentui. Tai yra reti koncertai, kurie sieloje palieka lyg prašvaistė kažko tolimo ir didelio.

kia prasme. 1904. IV. 24 d. (t. y. gegužės 7 d. Naujuoju stiliumi) buvo paskelbtas spaudos draudimo atšaukimas.

Draudimo atšaukimo turinys

To atšaukimo turinį randame, tarp kitų ir "Kauno Gubernijos 1905 m. Kalendoriuje Prisiminimui (Pamiatnaja Kniška)", 1904 m. įvykių kalendorinės apžvalgos skyriuje, 20 puslapyje. Jis skamba šitaip: "Ministerių Komitetas, išžiūrėjęs Vidaus Reikalų Ministerio pasiūlymą apie raidyną lietuviškai - žemaitiškiesiems leidiniams, nutarė: pakeičiant visus anksčiau padarytus vyriausybės sprendimus bei parengimus lietuviškos ir žemaitiškos raštijos atžvilgiu, leisti josios veikaluose, be rusų raidyno, vartoti taip pat lotynų ar kitokią raidyną. Komiteto nutarimą Valdovas Imperatorius Aukščiausiai teikėsi patvirtinti". Kitaip tariant, caro vyriausybė, nors ir leisdamą lietuvių raštams vartoti lotynų bei kitokių raidynus, dar nerezignavo savo pastangose ir toliau bandyti taikyti lietuvių kalbai kirilicos raidyną. Ji tada vien tik atsisakė šitai daryti priverstai! Tačiau visai ne negalvojo bet kada pasinaudoti "caro malone" ir pavartoti lietuvių kalbai kirilicą.

Lietuvių ryšio su Vakaraais simbolis

Mums lotynų raidynas — tai, visų pirma, išorinis simbolis lietuvių tautos ryšio su Vakarių kultūra, nes kirilicos raidynas, ypač per šimtmečius maskoliškos vergijos, tapo bizantiškai - totoriškos Maskvos kultūros simboliu, tapo maskolių priemonės, siekiant surusinti lietuvių, siekiant sunaikinti lietuvių tautinį savitumą. Visų laikų maskoliškos valstybės istorijoje, raudonu siulu driekiasi maskolių pastangos kirilicos raidyną vartoti kaip įžanginę priemonę bet kurios jų pavergtos tautos surusinimui. Taip darė caras Aleksandras II, maskolių vadinamas "Išlaisvintuoju", taip dabar dar ir daro šių dienų raudonieji Maskolijos carai.

Išvijos spauda — rakštis maskoliams

Kaip, maskolių akimis, ano laiko Lietuva reagojo į tą "caro malonę"? Tos pačios knygtės 39 psl. generalgubernatoriaus Sviatopolk - Mirskij kelionės po Lietuvą aprašyme randame žinutę, jog 1904. VII. 24 d., Jurbarko valsčiaus valdyboje generalgubernatorių pastiko ir vietos valstiečių delegacija, kurios narys ūkininkas Jonas

DRAUGAS, šeštadienis, 1964 m. gegužės mėn. 16 d.

Gadliauskas iš Girvalaukių kaimo dėkojęs carui ir generalgubernatoriui už tokią "malonę". Panašią padėką VII. 27 d. generalgubernatoriui pareiškė ir švėkšniškiai, kaip matyti tos pačios generalgubernatoriaus kelionės aprašyme, primenant, kad kunigaikštis, kaip buvęs Kauno gubernijos žemvaldys, mokėjęs kalbėti ir lietuviškai. Primenama taipgi, kad "kreipimasis generalgubernatoriaus į vietos žmones lietuviškai dar labiau pririšias lietuvių prie savo caro, išugdysias pasitikėjimą, gi, įvairiems Rusijos šmeižikams ir josiosios priešinams — taip dažnai kursčiusiems vietos paprastus žmones pilnais melo užsienio lietuvių spausdiniais — visiems laikams atimsias pagrindus". Atseit, nors ir negausus tuometinės mūsų išeivijos spaudos balsas, jau buvo rakštimai maskoliams.

Mums gi ir šiandien tai geriausiai parodo, jog niekad nėra per daug garsu kalbėti apie lietuvių teises būti laisvais, be jokios okupacijos, apie lietuvių valią tvarkyti visą savo krašto gyvenimą savarankiškai, apie teisę Lietuvai būti laisvai. Atsiminkime ypač, kad kovą su maskoliumi, Lietuvos engėju, primesta lietuvių kalbai kirilica laimėjo visa lietuvių tauta, kurioje dalyvavo "paprasti, net mažai mokyti" žmonės, kaimo moterys, išdrįsiosios pasipriešinti "baisiajai maskolių valstybės" galybei. Tik gili meilė savo kalbos rašto, Lietuvos ryšio su Vakarių civilizacija, nors neretai to net nenuvokiant, atnešė lietuviams 1904 m. laimėjimą — caro okupuotoje Lietuvoje vėl lietuvių kalbai laisvai vartoti lotynų raidyną bei turėti savo spaudą.

Patriotizmas ir religija visada buvo ir bus tie vieningieji dalykai, dėl kurių žmonės aukoja save, savo turtą, savo pinigus.

E. Gill

Jeigu jums reikia GRAŽIŲ VIZITINIŲ KORTELIŲ, kreipkitės į "Draugą", kuris spausdina tokius dalykėlius gražiai, greitai ir pereinama kaina.

DRAUGAS
4545 W. 63rd St. Chicago 60629
Tel. LU 5-9500 Illinois

Jeigu jums reikia GRAŽIŲ VIZITINIŲ KORTELIŲ, kreipkitės į "Draugą", kuris spausdina tokius dalykėlius gražiai, greitai ir pereinama kaina.

DRAUGAS
4545 W. 63rd St. Chicago 60629
Tel. LU 5-9500 Illinois

4½%
current dividend
on investment bonus
DIVIDENDU MOKAM PAGAL VISAS TAUPYMO SĄSKAITAS.
Už 1 metų investavimo bonus mokame 4½% dividendų kas pusmetį ir dar išmokame po ¼% už kiekvienus metus, 4 metams praėjus.
BRIGHTON SAVINGS AND LOAN ASSOCIATION
4071 ARCHER AVENUE, CHICAGO 32, ILLINOIS
Valandos: Pirmad., antrad., Penktad. 9 v. r. — 4:30 p. d.
Trečiad. uždaryta: ketvirtad. 9 v. r. — 8 v. v.

CIRCUIT T.V. & RADIO (LIETUVIAI)
Sav. DAN LIUTIKAS
TAISYMAS yra mūsų SPECIALYBĖ. VISŲ GAMYBOS • GREITAS patarnavimas • GARANTIJĄ • KREDITAS.
2412 WEST 71ST ST. CHICAGO 29, ILL. TEL.: 471-2446

CRANE SAVINGS
AND LOAN ASSOCIATION
B. B. PIETKIEWICZ, Prez.
2555 West 47th St. Tel. LAfayette 3-1083
PLENTY OF FREE PARKING

4½%
Naujas aukštas dividendas mokamas už investavimo sąskaitas
PINIGAI ĮNEŠTI IKI 15 D. PELNO NUOŠIMČIUS NUO 1 D.
Dividendai mokami sausio ir liepos mėn. 31 d.
VALANDOS:
ANTRAD. ir PENKT. 9 v. r. iki 5 v. v.
PRIM. ir KEV. 9 v. r. iki 8 v. v.
SESTAD. 9 v. r. iki 12 v. d. Trečiad. uždaryta

STANDARD FEDERAL

SAVINGS AND LOAN ASSOCIATION

4192 Archer Ave., Chicago, Illinois 60632

Tel. — Virginia 7-1141

TURTAS \$87,000,000 REZERVAI \$8,500,000

UŽ TAUPMENAS MOKAME 4½% DIVIDENDĄ KAS TRYS MĖNESIAI. Paskolos namams įsigyti ar taisyti.

DARBO VALANDOS:
Pirmad. 9 iki 8 val. vak.
Antrad. 9 iki 4 val. vak.
Trečiad. — nedirbama
Ketvirtad. 9 iki 8 val. vak.
Penktad. 9 iki 4 val. vak.
Šeštad. 9 iki 12 valandos

JUSTIN MACKIEWICH, Jr.

Prezidentas

SKIP'S SELF SERVICE Liquor Store

5515 SO. DAMEN AVE. ALL PHONES WA 5-8202

MAY — GEGUŽES 14, 15, 16 D. D.

STOCK 10 YR. OLD IMPORTED V.S.O.P. BRANDY Quart \$4.98
ST. MARTIN IMPORTED FRENCH 84 PF. BRANDY Fifth \$4.29
ST. ANNE FINE CALIFORNIA BRANDY Fifth \$2.89
GKAIN ALCOHOL 190 Proof U. S. P. Fifth \$4.89
CINZANO VERMOUTH, Dry or Sweet Fifth \$1.39
POPULAR BRAND OF 90.4 PROOF CANADIAN WHISKY Fifth \$4.29
SKAIDRIOLI 80 Proof VODKA Fifth \$2.98
KRON BRANNVIN IMPORTED AQUAVIT Fifth \$3.98
TRYŠ DEVIYNIOS THREE NINES (999) Lithuanian Type Bitters Fifth \$3.79
ASSORTED GERMAN, ITALIAN, SPANISH or JUGOSLAVIAN WINES Fifth 98¢

Kultūrinė Kronika

PARENGIAMIEJI LIETUVIŲ KATALIKŲ MOKSLO AKADEMIJOS SUVAŽIAVIMO DARBAI

LKMA rugsėjo 5, 6, 7 d. Fordham, N. Y., universitete šaukia šeštąjį mokslininkų suvažiavimą. Suvažiavimo planavimo darbai jau baigiami. Galutinai nustatyta, kad suvažiavime veiks devynios įvairių mokslų šakų sekcijos. Joms jau seniai pagal suvažiavimo nuostatus paskirti sekcijų vadovai darbuojasi. Teologijos sekcijai vadovauja — T. prof. dr. A. Liūma, S.J.; filosofijos — dr. J. Girnius; teisės mokslų — prof. dr. B. Kaslas; istorijos mokslų — prof. dr. Z. Ivinskis; medicinos — dr. D. Jasaitis; tikslųjų ir gamtos mokslų — dr. A. Damušis; politinių ir socialinių mokslų — prof. dr. V.

Bieliauskas; literatūros ir kalbos mokslo — T. dr. L. Andriekus, O.F.M. Sekcijų vadovai jau surado paskaitininkus ir jų paskaitų temas Centro valdyba patvirtino. Suvažiavimui ruošti vietos komitetas savo veiklą taip pat išplėtė. Be jau anksčiau veikusios finansų komisijos, kuriai pirmininkauja prel. J. Balkūnas, balandžio 30 d. posėdyje, pasitelkęs daugiau vietos veikėjų, sudarė pamaldų ruošimo, informacijos, nakvynių, registracijos ir kitas komisijas, bandė nustatyti sekcijų darbų laiką, svarstė finansų reikalus ir banketo rengimo galimybes. V. G.

• Telkiasi lėšos Juliaus Kaupo raštams leisti. Mirusio rašytojo Juliaus Kaupo pomirtiniam raštų leidimui susiorganizavęs komitetas ir jo užmojis sukaupti tam darbiui lėšų Juliaus Kaupo bičiulių ir literatūros rėmėjų tarpe randa gražaus atgarsio. Lig šiol didesnes sumas šiam reikalui paskyrė: Illinois Lietuvių gydytojų sąjunga — \$500.00 (kiti \$500.00 bus įteikti vėliau), Santaros - Šviesos Federacija — \$200.00, Elena Valiūnas — \$100.00, Detroito šeštadieninės mokyklos mokiniai ir tėvų komitetas — \$48.75, V. ir A. Adamkavičiai — \$25.25. Po \$25.00 aukojo dr. F. Kaunas ir Aldona Kudirka, po \$20.00 — K. Almenas ir J. Pečiūra, kiti prisijungė mažesnes sumas. Iki balandžio 26 d. aukų buvo suplaukę \$1,113.00. Aukų sąrašą šiuo adresu: Valdas Adamkavičius, Tabor Farm, So. 49126, Michigan 49126.

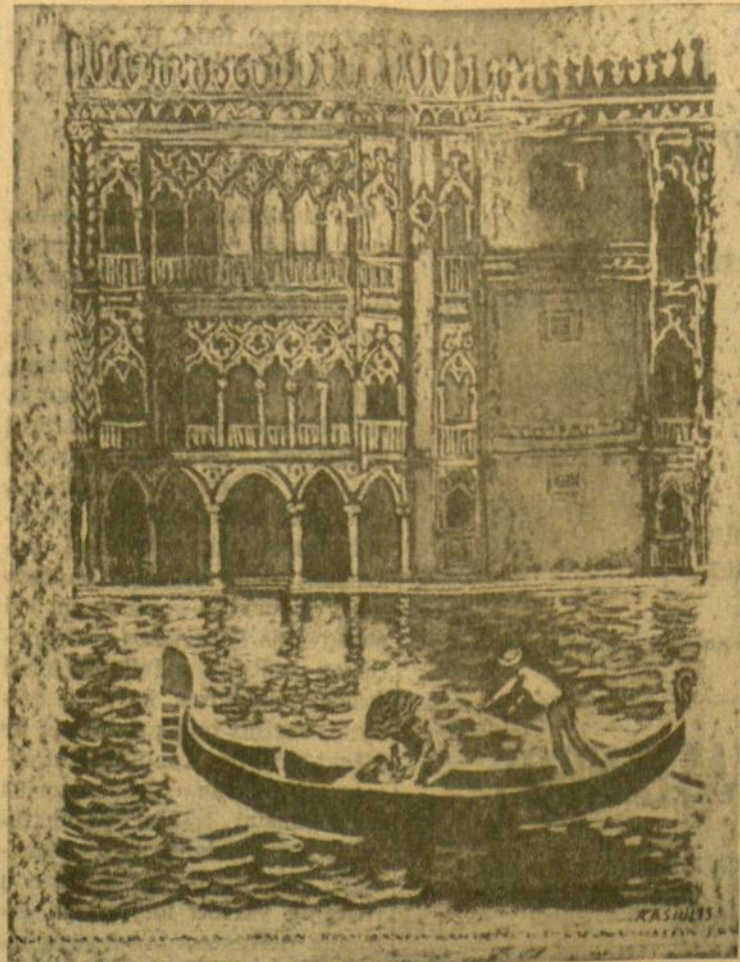
• Lietuviai Chicago ir apylinkės dailininkų parodoje Meno institute. Šioje plataus garso institucijoje kasmetinės tokios apimties dailės parodos susilaukia nemažos dėmesio ir yra laikomos neeiliniu įvykiu meno pasaulyje. Parodon priimančių darbų atranka yra ypaci griežta. Sakysim, šiemet iš jūrų komisijai prisiųstų 1,207 parodan pateko tik 51 tapybos ir 23 skulptūros darbai. Tarp rinktinų randame ir du jaunus, tačiau žinomus tapytojus lietuvių: Kęstutį Zapką ir Vytautą O. Virkau. Abiejų mūsų tapytojų parodoje regime po vieną kompozicinių ir spalvinių atžvilgiu puikiai suorganizuotą darbą: K. Zapkaus "Kompozicija su aštuoniolika kvadratų" ir V. O. Virkau "Koralinius rifus".

• L. K. M. Akademijos suvažiavime New York'e Medicinos sekcijoje bus tokios paskaitos: Vėžio etiologijos tyrimų apžvalga — dr. Zenonas Danilevičius; Modernių hormonų panaudojimas terapijos ir patologijos šviesoje — dr. Al. Grinius; Socialinė medicina Europoje ir

Lietuvių kalba pirmiausia pradėta versti "Hamletas" — J. Sauervernas - Girėnas išvertė "Hamletą" fragmentus ir vertimai 1881 m. buvo atspausdinti Klaipėdoje leidžiamame "Lietuviškoje Ceitungoje". Vėliau "Hamletą" išvertė kiti. Zukas pripažįsta, kad iki 1917 m. reikšmingiausias Shakespeare'o kūrybos vertimas buvęs Kl. Jurgelionio išverstas "Makbetas" (išl. 1915 m. Chicagoje). Pripažįstama, kad Shakespeare'o vertimai nepr. Lietuvoje intensyviai pradėti skelbti nuo 1924 m. "Žiemos pasakos" vertimas atliktas padedant L. Girai ir... jis buvęs menkas, su "tamsia ir nesuprantama kalba". Dar paminištas žymiausias laisvosios Lietuvos metais buvęs vertėjas J. Talmantas.

Sovietiniais metais daugiausia vertė A. Churginas, dar buvo A. Miškinio, K. Borutos, V. Bložės vertimai. Jau žymiai vėliau pradėta leisti Shakespeare'o raštai — iki šiol jų pasirodė keturi tomai.

Išėjimoje, minint dramaturgo 400 metų gimimo sukaktį, visą

Vytautas Kasiulis Venecija
Iš parodos "Galerie des Beaux Arts" Paryžiuje

"Hamletą" išvertė Alfonsas Nyka - Niliūnas. Vertimą apsiėmė išleisti Santara - Šviesa.

• Vytauto Kasiulio paroda Paryžiuje gegužės mėnesyje vyksta vienoje iš šio pasaulinio meno centro galerijų "Galerie des Beaux Arts". Vytautas Kasiulis meno sluoksniuose yra laikomas vienu iš ryškiųjų šio meno Paryžiaus dailininkų. Visa eilė jo parodų Europoje ir Amerikoje praėjo su dideliu pasisekimu. Prancūzų meno kritikai ir apie šią pastarąją parodą spaudoje atsiliepia labai palankiai.

• Galvojama apie paminklą Donelaičiui Tolminkiemyje. Keli Lietuvos dailininkai ir Kultūros ministerijos darbuotojai J. Glenža ir S. Budrys buvo nuvykę į Tolminkiemį Kaliningrado srityje. Jie apžiūrėjo vietą, kur gyveno, kūrė ir palaidotas K. Donelaitis. Pasikeista mintimis dėl vietovės sutvarkymo ir numatomo antkapio paminklo vietos parinkimo.

• Kiek ten yra tos lietuvių literatūros? Kovo 24 d., kaip praneša "Lit. ir Menas" (nr. 14), Maskvoje, Mokslų akademijoje buvo apsvarstyta Lietuvos mokslų akademijos Lietuvių k. ir literatūros instituto sovietinės literatūros sektoriaus darbai. Kalbėjo akad. K. Korsakas, J. Lankutis. Esą sovietų mokslininkai susidomėjo Vilniaus instituto suplanuotu veikalu "Spalio revoliucija ir lietuvių literatūra". Gorkio vardo instituto mokslinėje taryboje A. Piskunovo pranešime palankiai įvertinti K. Korsakas už jo veikala "Literatūrų draugystė" ir J. Lankutis (kritikos knyga "Literatūra ir humanistiniai idealai"). Prof. L. Timofejevas gyrė Vilniaus universiteto v. dėstytojo P. Ivinskio straipsnius apie sovietų prozą.

Lituanistikos instituto suvažiavimo dalyvių priėmimas Lietuvos pasiuntinybėje Washington'e (gegužės 1 d.). Iš dešinės: A. Broel-Plateris, K. Jurgėla, V. Maciūnas, E. Balienė, E. Jurgelienė, J. Puzinas, Instituto prezidentas J. Balyš, G. Krivickis, Lietuvos atstovas Washington'e J. Kajeckas ir ponis, D. Krivickas, B. Saldukienė, V. Trumpa, R. Viliamienė, J. Aistis, V. Viliamas ir K. Ostrauskas.

VALYMAS

KILIMAI, APMUSTI BALDAI
valomi. Kambariai plaunami ir
dažomi. J. RUDIS
Tel. CLiffside 4-1050

Pristatome Visokių Rūšių
STATYBŲ IR NAMŲ
PATAISYMUJ MEDŽIAGĄ

CARR MOODY
LUMBER CO.

STASYS LITVINAS, Prez.
3039 S. Halsted St., VI 2-1272
Apkainavimą ir prekių pristatymą
telkiamame nemokamai
Raštinė atidara kasdien nuo 8 val.
ryto iki 5 val. vakaro ir šeštadieniais
iki 3 val. p. p.

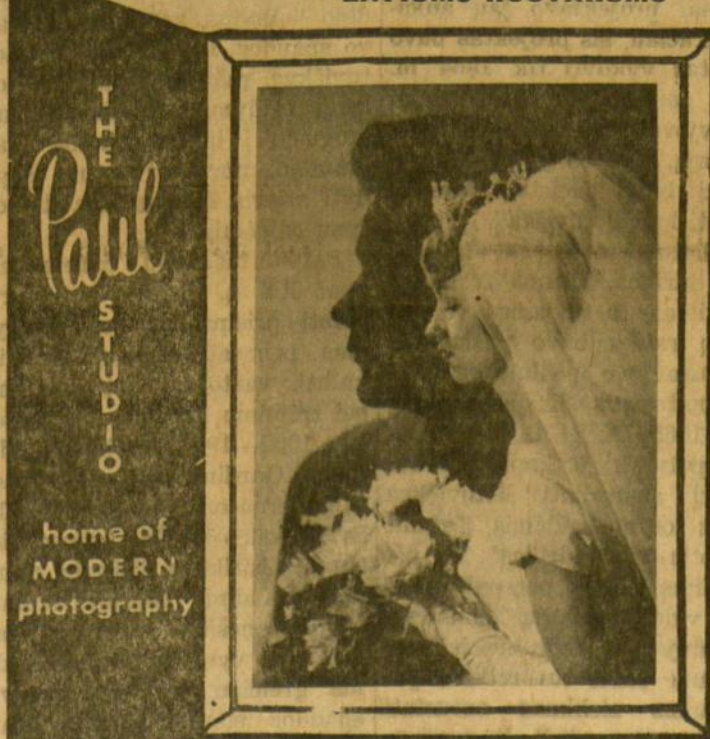
ROOSEVELT PICTURE
FRAME COMPANY
Manufacturers

Rankomis išpauštyti paveikslų
rėmai. Pritaikinti paveikslams,
skelbimų rėmai, metalu aplieti
rėmai.

2400 S. Oakley Ave., Chicago
Virginia 7-7258-59

FOTOGRAFAS
ŽAVIOMS NUOTAKOMS

Portraits • CANDIDS

3213 S. MORGAN ST. YArds 7-5856

Lietuviška valgykla. Gražiausias lietuviškas
restoranas, kuriame gaminami lietuviški
valgiai.

Atidara nuo 6:00 valandos ryto iki 8:00
valandos vakaro.

"PALANGA" RESTAURANT
6918 So. Western Ave. — GR 6-9758
JADVYGA ir JUOZAS BARTKUS, Savininkai

SUTAUPYSITE MŪSŲ
SUKAKTUVINIAM IŠPARDAVIME

Pirksit nebrangiai ir gausit sukaktuvinę dovaną

Stein Textile bendrovė yra pirmoji, kuri parūpino vilnonių, šilko, nylonų, taffetų, aksomo, angliskių medžiagų paltais ir kostiumams siuntimui artimiesiems į Lietuvą ir tolimąjį Sibirą už žemas kainas! Gavom spec. medžiagų paltais kaip vyru, taip ir moterų: veliūro, činčilos, "needlepoint" ir kitų.

STEIN TEXTILE CO.

616 West Roosevelt Road, Chicago 7, Ill.

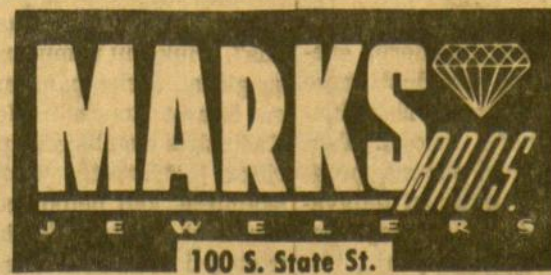
TELEFONAS — HARRISON 7-3737
Jefferson St., Chernin's alkštėje.

Atidara kasdien įskaitant ir sekmadienį nuo 9:15 r. iki 5:30 vak.
Pirmadieniais uždaryta.

Nemokama vieta mašinoms už kampo į šiaurę

AUKSTOS KOKYBĖS DEIMANTAI
AUKSINIAI PAPUOSALAI
IMPORTUOTI LAIKRODŽIAI

IRA MARKS, President

ST 2-6800

ST. ANNE'S GIFT SHOP

• ROZANČIAI • KNYGOS • PAVEIKSLAI
• PRAGOS KŪDIKELIO JĖZAUS STATULOS
IR ROBELIAI

• Reikmenys ligonui priimant sakramentus
namuose

2557 WEST 63RD ST., CHICAGO,
ILLINOIS 60629, TEL. 471-0163

VANDER WAGEN

ANGLYS

SINCLAIR ALYVA

3605 West 63rd St.

POrtsmouth 7-8020

AUTOMOBILIŲ TAISYMAS.

Stabdžių idėjimas ir sutvarkymas.

(COMPLETE BRAKE SERVICE)

KAROSERIJOS TAISYMAS, LYGINIMAS IR DAŽYMAS
(BODY & FENDER WORK)

Taip pat tepimas, dalių keitimas ir kiti smulkūs
mechaniški pataisymai.

Nauja dirbtuvė su moderniaisiais įrengimais
Naudokitės mūsų žemomis kainomis, garantuotu ir sąžiningu darbu.

ČESAS AUTO REBUILDERS

2423 West 59th Street

Chicago 29, Illinois

GRoveshill 6-7777

Mūsų erdviuose patalpose
turime didžiausį pasirinkimą
visų moderniškų baldų, elektrinių krosnių, radijo ir televizijos aparatų, šaldytuvų ir kitų namams reikmenų.

LIETUVIŲ ISTAIGA

ROOSEVELT FURNITURE CO.

F. A. RAUDONIS ir N. BERTULIS

2310 W. Roosevelt Road

Tel. SEeley 3-4711

Atidara pirmadienį ir ketvirtadienį 9—9 val., antradienį, trečiadienį ir šeštadienį nuo 9 iki 6 val. Sekmadienį atidara nuo 11 iki 4:30 po pietų

NELAUKIT, nes rytoj jau gali būti pervėlu

Jei norite užsitikrinti nuo ugnies namus, baldus, automobilus ar šiaip ką apdrausti, reikalauskite agento, arba brokerio, kad jis parūpintų jums polisą per mūsų kompaniją. Nelaimel ištikus neturėsite jokių nemalonumų.

GENERALINIAI AGENTAI šių kompanijų:
AMERICAN AUTOMOBILE INSURANCE COMPANY
AMERICAN BONDING COMPANY
AMERICAN INDEMNITY COMPANY
DUBUQUE FIRE & MARINE INSURANCE COMPANY
FIREMAN'S FUND INSURANCE COMPANY
FIREMAN'S INDEMNITY COMPANY
INDUSTRIAL INSURANCE COMPANY
MASSACHUSETTS FIRE & MARINE INSURANCE CO.
PACIFIC NATIONAL FIRE INSURANCE CO.
PEARL ASSURANCE COMPANY
RELIANCE INSURANCE COMPANY
UNIVERSAL INSURANCE COMPANY
WESTERN FIRE INSURANCE CO.
WESTERN CASUALTY & SURETY CO.

Mes esame pirmaklasiai nariai Chicago Board of Underwriters

O'MALLEY and McKAY, Inc.

222 W. Adams St.

Room 800

Telefonas CEntral 6-5206

Paskutinė Vakariinė Skulptūra Bretanijoje (Prancūzijoje)
XVII amž. pradžioje.

ilustracijas nupiešė) kunigas Stasys Žilys, mokslus baigęs Romoje ir dabar gyvenęs švento Kazimiero kolegijoje, Romoje. Knyga taip pat bus iliustruota meniškais Tėvo Kezio nuotraukomis.

Kunigas Stasys Žilys knyga parašė paprašytas penkių lietuvių kunigų, gyvenančių J. A. Valstybės, kurie šiais metais mini kunigystės sidabrinį jubiliejų. Visi penki baigė Kauno Kunigų seminariją, Vytauto Didžiojo universiteto Teologijos fakultetą, visi penki įšventinti 1939 metais birželio mėn. 3 d. Kauno arkikatedroje, bazilikoje. Kun. Petras Džigoraitis, Kauno vyskupijos kunigas, dabar Sv. Jurgio parapijos vikaras Clevelande; Kun. Fabijonas Kirelis, Panevėžio vyskupijos kunigas, dabar Sv. Petro ir Sv. Povilo parapijos vikaras Chicagoje; Kunigas Jonas Pakalniškis, Kauno vyskupijos kunigas, dabar Apreiškimo parapijos vikaras Brooklyne; Kunigas Vytautas Pikturna, taipgi Kauno vyskupijos kunigas, dabar Angelių Karalienės parapijos vikaras Brooklyne; Kunigas dr. Vaclovas Širka, kauniškis, dabar vienos amerikiečių parapijos vikaras Glens Falls mieste, New Yorko valstybėje.

Šie penki kunigai, dėkodami Dievui už duotą kunigystės galią teikti sakramentus, o taip pat pagerbdami visus tais metais kunigais įšventintus savo kurso draugus, ryžosi išleisti knygą apie sakramentus. Jie apmoka visas knygos spausdinimo išlaidas. Knygą platins Nekalto Prasidėjimo Seselės Putname, Conn. Visos pajamos gautos už knygą, atiduodamos jaunimo stovyklai, kurią stato tos pačios seselės Putname.

Padėka ir pagarba knygos leidėjams. Dieve, duok jiems laimingai ir sėkmingai darbautis Dievo garbei, žmonių išga-

nymui, mūsų tautos labui. Dieve, duok, kad jų draugai, kurie ištikimai ir dideliu pasišventimu darbuojasi Lietuvoje, turėtų galimybės mokinti ir išganyman vesti Persekiojamos Bažnyčios brolius ir seseris Tėvyneje. Amžiną atilsį duok kunigui Severinui Buteliui, kurį nukankino bolševikai Lietuvoje ir taip pat kunigui Antanui Trakinskui, tragiskai žuvusiam karo audrose Lietuvoje.

Seniai reikalinga knyga "Gyvenimo šaltiniai" bus gražus paminklas ne tik leidėjams, bet ir visiems, tais metais Kauno bazilikoje įšventintiems kunigams, bei dvasinė atgaiva skaitytojui. (a. r.)

Kambarys su paveikslais skiriasi nuo kambario be paveikslų beveik taip pat, kaip kambarys su langais nuo kambario be langų, nes paveikslai yra angos patalpoje į sielą; jie veda į kitas scenas ir aplinką, kur momentui mes galime pasijusti atsigaivine ir pradiuginti. Paveikslai yra guodėjai vienatvėje, tai langai kalinamam minčiai, tai knygos, istorijos ir pamokslai, kurie gali būti skaityto- mi nesivarginant nė lapų sklaidymu. —

J. Gilbert

TAISAU
TV — RADIO IR ELEKTRONIKOS INSTRUMENTUS
P. RUDENAS
1118 South Western Avenue,
Chicago 29, ILL. 7-1026

MARQUETTE PHOTO SUPPLY

REIKMENYS FOTOGRAFAMS IR MĖGEJAMS

Daug sutaupysite perkdami čia įvairių filmų foto aparatus ir jų reikmenis. Pasinaudokite patogiu planu atidedant pasirinktus reikmenis Kalėdoms. Pilnai užbaigtų foto nuotraukų aptarnavimas. Atdara pirmadienį ir ketvirt. vakarais iki 9 val.

3314 West 63rd Street

Chicago 29, Illinois
Tel. PE 6-8998

Pragyvenimas nuolat brangsta, todėl pilnai išnaudok savo sutaupus investuodamas jas i

Baltic Stores and Investments Co.

(Z. JURAS).

421, Hackney Rd. London, E 2. England, SHO 8734.
11 London Lane, Bromley, Kent, England, Rav.2592.

Tik čia Tavo kapitalas greičiausiai augs, nešdamas aukščiausią dividendą!

Investuojant 1-2 metams mokamas dividendas 5%,
gi investuojant 2-3 metams mokama 5 1/2 %.

Už investavimus 5 metams ir ilgiau, mokama

7%

Už nuosimčius nereikia mokėti jokių mokesčių.

Tarpininkaujame palikimo reikalų sutvarkyme.
Visi investavimai yra apdrausti ir garantuoti
nejudomu turtu.

MIDLAND

% 4 1/2

Savings AND LOAN ASSOCIATION

ANT VISŲ TAUPYMO SĄSKAITŲ

August Saldukas -
President

4040 So. Archer Ave.,
Chicago 32, ILL.
CLiffside 4-4470

VENETIAN MONUMENT CO.

GERIAUSIO GRANITO PAMINKLUS
statome visuose kapinėse.

Nepirkite neapžūrėję mūsų didelį pasirinkimą
pavyzdinių paminklų.

SUŽINOKITE MŪSŲ KAINAS

Atdara kiekviena diena ir sekmadieniai
bei pirmadienio ir ketvirtadienio vakarais.

527 N. Western Ave., TA 9-9622

(1/4 bloko į šiaurę nuo Grand Ave.) 50 m. vienoj vietoj

GEGUŽINĖS PAMALDŲS

Gegužinių pamaldų užuomazga siekia viduramžius. Šiandieninės formos jos įsigijo tik XVIII amžiaus pirmojoje pusėje Italijoje ir iš ten paplito kituose kraštuose. Popiežius Pijus VII dviem atvejais — 1815 ir 1822 metais — paskelbė su jomis susijusius tam tikrus at-
laidus.

Šiais laikais jos katalikiškame pasaulyje plačiai paplitusios, kaip vienos populiariausių pamaldų Dievo Motinos garbei. Kiekviename krašte vyksta pagal vietinius pa-
pročius. Bažnyčiose vykdomos prie-
kė paklaustasis. — Aš tik nega-
išpuošto Marijos altoriaus. Kai

muose, kur bažnyčia toli, atvažiuo-
patys žmonės erdvesnėje ūkininko
troboje prie išpuošto žaizūmynais
Marijos paveiklo, sukalbent dalį
rožinio ir sugiedant litanią.

JAUTRUMAS

Vieną rytą autobusas buvo per-
grūstas. Prie lango sėdėjęs kele-
vis staiga ėmė ir užsidėjęs ranko-
mis veida. Salia jo sėdėjęs kitas
keleivis pasilenkė į jį ir paklausė:
— Ar tamsta sergi? Gal reikiu
kuo nors padėti?

— Ne, ačiū, nereikia, — atsa-
kė paklaustasis. — Aš tik nega-
liu žiūrėti, kai moterys stovi.

Petkus

**IEVAS IR SŪNUS
MARQUETTE FUNERAL HOME**

TRYŠ MODERNIOS KOPLYCIOS

2533 West 71st St. Telef. GROvehill 6-2345-6

1410 S. 50th Ave., Cicero, TOWNhall 3-2108-09

AIKSTĖ AUTOMOBILIAMS STATYTI

Laidotuvių Direktorai

MAŽEIK & EVANS

6845 SO. WESTERN AVE.

TRYŠ MODERNISKOS
AIR-CONDITIONED KOPLYCIOS

MAŠINŲ VIETA

REpublic 7-8600

REpublic 7-8601

EUDEIKIS

Laidotuvių Direktorius

TRYŠ MODERNISKOS KOPLYCIOS

4605-07 South Hermitage Avenue

Tel. YA 7-1741-2

4330-34 South California Avenue

Telefonas LA 3-0440 ir LA 3-9852

PIRKITE DABAR TIESIOG NUO

MR. NELSON

SAVININKO

**SAINT CASIMIR
MONUMENT CO**

3911 West 111th Street

Didžiausias Paminklams Planų

Pasirinkimas Visame Mieste

Telef. — CEDarcrest 3-6335

Vienas blokas nuo kapinių

GUŽAUSKŲ BEVERLY HILLS GELINYGIA

Geriausios gėlių dėl vestuvių, banketų, laidotuvių
ir kitų papuošimų

2443 WEST 63rd STREET

Telef. PE 8-0833

PE 8-0834

Laidotuvių Direktorai

Lietuvių Laidotuvių Direktorių Asociacijos Nariai

STEPONAS C. LACKAWICZ

2424 W. 69th STREET

Tel. REpublic 7-1213

2314 W. 23rd PLACE

Tel. VIRginia 7-6672

PETRAS BIELIONAS

4348 S. CALIFORNIA AVE.

Tel. LAfayette 3-3572

ANTANAS M. PHILLIPS

3307 LITUANICA AVE.

Tel. YARds 7-3401

POVILAS J. RIDIKAS

3354 S. HALSTED STREET

Tel. YARds 7-1911

LEONARDAS F. BUKAUSKAS

10821 S. MICHIGAN AVE.

Tel. COMmodore 4-2228

JURGIS F. RUDMIN

3319 S. LITUANICA AVE.

Tel. YARds 7-1138—1139

VASAITIS — BUTKUS

1446 S. 50th AVE CICCERO, ILL.

Tel. OLYmpic 2-1003

**SIUNTINIAI — DOVANOS Į SSSR
PACKAGE EXPRESS & TRAVEL AGENCY, INC.**

(Licensed by Vneshtorg)

EXEKUTYVIS OFISAS

1530 Bedford Ave., Brooklyn 16, New York — Tel. IN 7-5522

SIUNTINIŲ pristatymas GARANTUOJAMAS, o taip pat gavėjo parašas.
Klijentų patogumui prie mūsų firmos įstaigų didelis ir įvairus pasirinkimas
GERIAUSIOS RUSIŠKŲ PREKIŲ

Firma atidaryta kasdien nuo 9 val. ryto iki 6 val. vakaro. Šeštadieniai ir
sekmadieniai nuo 9 ryto iki 4 val. po piet.

MŪSŲ SKYRIAI:

BROOKLYN, N. Y.
NEW YORK 3, N. Y.
NEWARK, N. J.
SOUTH RIVER, N. J.
UTICA, N. Y.
CONHOES, N. Y.
FARMINGDALE, N. J.
PHILADELPHIA 23, PA.
ALLENTOWN, PA.
ROCHESTER 5, N. Y.
LOS ANGELES 4, CAL.
CHICAGO 22, ILL.
BALTIMORE 31, MD.
BUFFALO, NEW YORK
DETROIT 12, MICH.
HARTFORD 6, CONN.
JERSEY CITY, N. J.
SYRACUSE 7, N. Y.
CLEVELAND 13, OHIO
HAMTRAMCK, MICH.

1530 BEDFORD AVE.
28 SECOND STREET
814 MARKET STREET
46 WHITEHEAD AVENUE
963 BLEECKER STREET
13 SARGENT STREET
FREEWOOD ACRES
631 W. GIRARD AVENUE
126 TIGHMAN STREET
558 HUDSON AVENUE
107 SO VERMONT AVENUE
1241 NO. ASHLAND AVENUE
4900 FLEET STREET
701 FILLMORE AVENUE
11604 JOS CAMPAU AVENUE
643-47 ALBANY AVENUE
303 GROVE STREET
1200 South Avenue
1028 KENILWORTH AVENUE
11539 JOS CAMPAU AVENUE

IN 7-6485
OR 4-1540
MI 2-2452
CL 7-6320
RE 9-7476
PE 7-2727
363-0484
PO 9-4507
HE 5-0415
BA 5-4210
DU 5-6550
BU 6-2818
DI 2-4240
TX 5-0700
TO 8-0298
CH 7-5164
HE 5-6398
GR 5-9746
PR 1-0696
TO 9-3980

Europa... Pietų Amerika... Australija...

Rūpesčiai Australijon besiruošiant

Pokalbis su išvykos organizacinio komiteto pirm. Valdu Adamkavičium

Taip jau yra. Plačioji visuomenė dažniausiai žino daugiau tik apie tą darbą, kuris yra matomas. Visokios vargos ir nerimas, kurį sukelia kiekvienas didesnis užsimojimas, yra žinomas tik patiems darbo vykdytojams. Šie žodžiai neaplenkia ir Australijon besiruošiančių krepšininčių.

Mes domimės krepšinio komandos stiprumu. Mes būkštaujame dėl jos pasirodymo. Gerai, kad taip darome. Tačiau toks mūsų susirūpinimas yra nerimas tik dėl darbo, kuris šandien yra jau daugiau nei įpusėjęs.

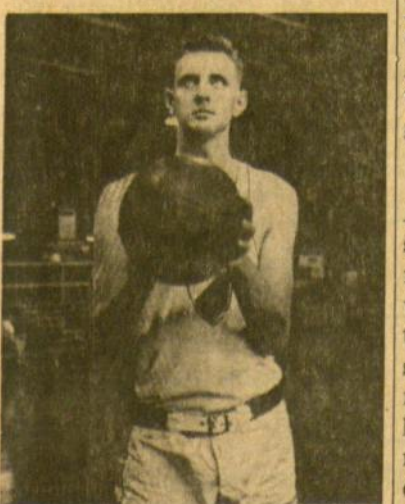
Dabartiniu vargu vargsta nemažas žmonių būrys, kuriam rūpi, idant rinktinė Australijon nukeliautų. Tačiau didžiausias rūpestis kamuoja žmogų, kuris tam darbui vadovauja. Užtat šandien ir krepšinės į Valdu Adamkavičių, Australijon vykstančios lietuvių krepšinio rinktinės organizacinio komiteto pirmininką.

— Koks šiuo metu yra didžiausias išvykos organizacinio komiteto rūpestis?

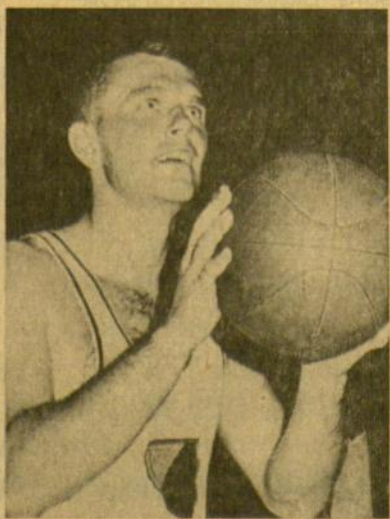
— Darbą pradėdant ir dabar jau artėjant prie pabaigos, pagrindinis rūpestis yra atrinkti pajėgius krepšininčius ir surinkti reikiamas lėšas kelionei. Krepšinio rinktinė neabejotinai reprezentuos mūsų sportinį pajėgumą. Krepšinininkai susirinks vienon vieton dviejų savačių komandiniam paruošimui, kur patyrusiose Vytuto Grybauskos rankose turės būti išbaigti kai po vienetas. Dabar mus daugiausia siegia finansinė našta ir techniškos kelionės paruošimo detalės. Esame padarę galutinius įsipareigojimus tiek Amerikoje, tiek Australijoje. Kelio atgal nėra. Mūsų vardas jau linksniuojamas Australijos spaudoje bei sklinda radijo bangomis. Nuvilti 10,000 tautiečių, kurie šiuo metu Australijoje gyvena šios išvykos mintimis, neturime jokios moralinės teisės. Ten esame laukiami savų tautiečių kaip tautinės sąmonės žadintojai, o australų kaip sportininkai, kurie neša su savimi tyro bendradarbiavimo ir jaunatviškos gyvybės simbolį.

— Kai kas kalba, jog sportas, šiuo atveju krepšininčių išvyka, yra nevertas tokių, palyginti nemažų išlaidų. Sakykite atvirai, ar be sportavimo bus įmanoma ką nors apčiuopiamo "išpešti" šios išvykos metu?

— Leiskite man į šį "išpešimo" momentą pažvelgti keletriopai. Pirmą. Ši išvyka, mano įsitikinimu, yra vienas iš išeivių tautinio susipratimo ir tautinės gyvybės rodiklių. Jinai aiškiai parodys, ar mes esame išeivija, kuri gali tik kalbėti savo jaunajai kartai apie "saldžius" praeities laikus, bet nieko nepajėgianti duoti dabarčiai, ir ar esame tik mardinti mažuma, kuri, pasikendusi smulkiuose kasdieniniuose rūpesčiuose,

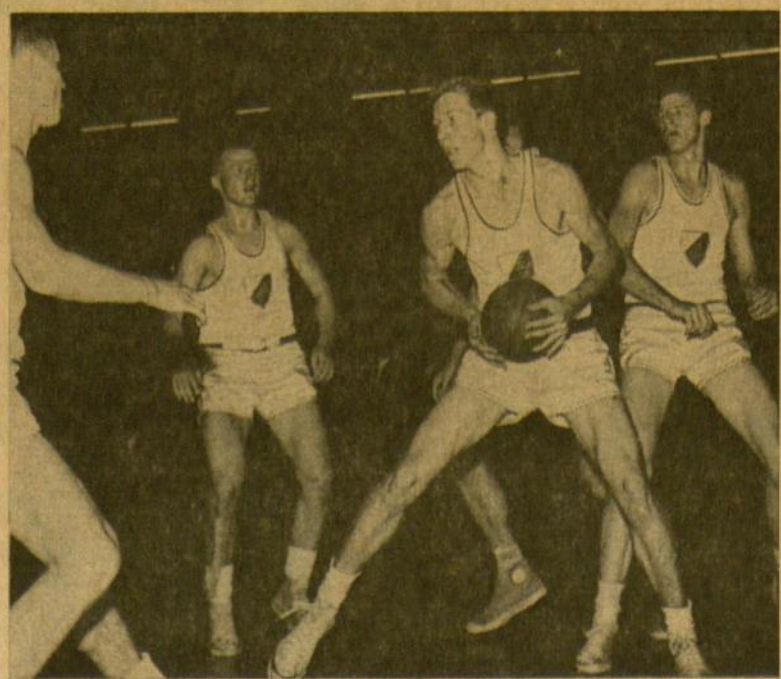

Rinktinės kandidatas E. Modestavičius (Clevelando Žaibas). Nuotrauka P. Petručio

Rinktinės kandidatas P. Čekauskas (Detroito Kovas). Nuotrauka V. Pliodžinsko

laikui bėgant, išnyksta nutautėdama. Antra. Ne kartą kėliau tautinės reprezentacijos reikalą sportu. Neabejoju, kad šios išvykos metu "išpešime" tautinei reprezentacijai, Lietuvos vardo iškėlime tiek, kiek nepajėgtume šito atlikti kitais būdais per ilgus metus, išleisdami šimtus tūkstančių dolerių. Trečia. Jeigu per sportą pajėgime sukelti keliems tūkstančiams jaunuolių tautinės savigarbos jausmą, sustipriname juose tikėjimą lietuvių ir sukeliamo juose pasididžiavimą būti lietuviais, nežinau, ar galėtume ką nors daugiau apčiuopiamo "išpešti".

...Gimant lietuvių spalvas 1959 m. Bogotoje — Kolumbijoje. Iš kairės: A. Varnas, R. Valaitis, A. Šimkus ir J. Skaigiris.

SU PASITIKĖJIMU IR PASIRYŽIMU Į NEŽINIĄ

VYTAUTAS GRYBAUSKAS

Prieš penkerius metus, mūsų krepšinio rinktinė išskrendant Pietų Amerikon, ne vienas kraipė galvą ir abejojo išvykos pasisekimu. Buvo baiminamasi, kad Pietų Amerikoje geras krepšinio lygis, kad Brazilija buvo (ir tebėra) pasaulio meistras, kad Urugvajus ir Argentina olimpinuose žaidimuose ir pasaulio pirmenybėse visuomet gerai klasifikuodavosi. Asmeniškai, tačiau, turėjau gerą dozę pasitikėjimo. Ir neapsirikau. Mūsų pasirodymas buvo geras ir, jei ne eilė susidėjusių nepramatyty aplinkybių, galėjo būti dar geresnis.

Šį kartą turime reikalo su Australija. Krepšinio pasaulyje šis kraštas mažai žinomas. Jos rinktinė tik vieną kartą dalyvavo olimpinuose žaidimuose. Po to ši sporto šaka ten pradėjo smarkiai populiarėti. Daug europiečių imigrantų, jų tarpe ir lietuviai, taip pat šiek tiek amerikiečių jų žaidimo lygį pradėjo šuoliais kelti. Sunku pasakyti, kiek jis šiuo metu yra pakilęs. Iš laiško ir pasakojimų iš ten atvykusių girdime, kad ta

— Kokios paramos (moralinė ir materialinė prasme) sulaukta iš lietuvių visuomenės ir ko iš jos daugiau pageidaujate?

— Moralinė parama yra beveik visuotina. Kur nepasisuksi, visur šimtai klausimų, kaip bus su Australija, kokio pajėgumo esame, kada išvykstama ir t.t. Spauda atlieka pasigeretiną informavimo darbą. Jaunimas užsikrėtęs krepšinio "karštligė". Finansiniai gavome didžiausią paramą iš lietuvių visuomeninių organizacijų. Tačiau jos dar nepakanka. Paskiruose miestuose, kaip Chicagoje, Los Angeles, Clevelande, Washingtone ir Kanadoje jau veikia specialiai sudaryti lėšų telkimo komitetai, bet jie nepajėgs visų pasiekti. Todėl nors ir labai sunku, bet esu priverstas kreiptis šioje vietoje į visą lietuvių visuomenę JAV ir Kanadoje, prašant tautos: paskirkite savo dalį šiai išvykai. Neprašome daug, bent vieną dolerį o jis neis niekam kitam, bet tik Jūsų pačių jaunimui Jūsų pačių tautiniam pasididžiavimui. Pasiskirkite savo auką šiam puslapyje nurodytu adresu. Tikrai mūsų visų bendros pastangos įgalins krepšinio rinktinę liepos 7 d. išskristi į Australiją lietuvių žaidimo, stiprinimo ir ja pasididžiavimo misijon.

J. S.

Mūsų krepšinio rinktinės kandidatai su sporto ir visuomenės darbuotojais. Nuotrauka daryta Clevelande, S. Amerikos pabaltiečių olimpinio žaidimų metu. Pirmoje eilėje iš kairės: J. Bulionis — krepšinio komiteto atstovas, V. Grybauskas — krepšinio komiteto pirmininkas ir rinktinės vadovas, dr. A. Nasvytis — FASK vicepirmininkas, V. Jokūbaitis — FASK vicepirmininkas, St. Barzdukas — JAV Lietuvių Bendruomenės tarybos pirmininkas, V. Adamkavičius — JAV Lietuvių Bendruomenės centro valdybos vicepirmininkas ir išvykos į Australiją organizacinio komiteto pirmininkas, F. Eidimtas — JAV Lietuvių Bendruomenės Clevelando I-osios apylinkės pirmininkas, G. Švelnys — krepšinio komiteto narys. Antroje eilėje: R. Dirvonis — krepšinio komiteto narys, P. Petrutis — išvykos organizacinio komiteto narys, J. Balsys ir Sivilas — sporto darbuotojai, A. Lauraitis — krepšinio komiteto narys. Trečioje eilėje: krepšinio rinktinės kandidatai — A. Varnas, J. Jasinskis, V. Bažėnas, P. Čekauskas, E. Modestavičius, P. Skilnikas, E. Slomčinskis, A. Adzima, E. Šilingas, A. Motiejūnas. Nuotraukoje nėra FASK pirmininko J. Nasvyčio ir krepšininčių L. Jesevičiaus, W. Sedlicko ir J. Jankausko.

Nuotrauka V. Pliodžinsko

IS PRAEITIES IR DABARTIES

P. PETRUTIS

Prieš 25 metus... Negi? O taip! 1939 m. šaunieji Lietuvos krepšinininkai dar kartą įrodė savo pranašumą, antruoju kartu pasiekdami Europos krepšinio pergalę. 1939 metų lietuvių krepšininčių laimėjimai yra neįsilaikę, tačiau sporto istorijoje. Siemet, vadinasi, sukaštuviniai metai. Prisiminkime. Pergalės autorių tebesama mūsų tarpe. Neįžmirkime ir jų.

Prieš 5 metus, minint 20 metų sukaktį, mūsų krepšinio rinktinė atliko sėkmingą misiją Pietų Amerikos kraštuose. Siemet, atžymint 25 metų sukaktuves, mūsų krepšinininkai vyksta tolimon Australijon. Jaunoji karta didžiuojasi vyresniųjų pergalemis ir naujais žygiais ženklinančiomis mūsų sporto sukaktis.

Salud - valio - lituano. Ra - ra - ra - Lietuva. Čin - čin - čin - Lietuva pirmyn! One - two - five - lietuviai. Čin - čin - čin - bon - bon. Lietuva - campeon!!! Buenos Aires sporto rūmų aikštėje Argentinos ir Amerikos lietuvių krepšinininkai. Aplink

Rinktinės kandidatas L. Jesevičius (Chicago ASK Lituania). Nuotrauka P. Petručio

a) Daug aukštesnis ūgis — mažiausiai 25 coliai skiria šią komandą nuo anos. Reiškia, žymiai daugiau kamuolių ir tuo pačiu daugiau galimybių pelyti taškų, kartu tas galimybes sumažinant priešininkui.

b) Geras balansas. Visi žaidikai geri ir apylygaus pajėgumo. Kiekvieną galima drąsiai išleisti aikštėn bet kokiose rungtynėse. To neturėjome anojė rinktinėje, kur visą našą turėjo nešti 6 ar 7 žaidikai.

c) Ir pagaliau sumoje geresnė technika, geresnis metimas, greitis bei šuolis.

...IR PASIRYŽIMU

Susirinkus Tabor Farm vasarvietėje, kur, atrodo, bus idealios sąlygos, beliks tik pasiruošti komandiniai ir moraliniai. Reiks rasti žaidimo sistemą, susicementuoti, susipažinti vienas su kitu aikštėje ir už aikštės, pasiekti geriausią fizinę kondiciją. Moraliniai gi teks įsisąmoninti, koks kelionės tikslas, ką mes reprezentuojame ir kaip turime reprezentuoti. Įsisąmoninti, kad čia ne turistinė ir malonumo kelionė, kad čia atsakingas uždavinys, surištas su rimta reprezentacija, garbe, nuovargiu ir pasiaukojimu. Esu įsitikinęs, kad kaip ir Pietų Amerikoje, taip ir šį kartą pakilsime tolimon kelionėn, pasiryžę neapvilti visų tų, kurie ten taip laukia, nei visų tų, kurie mus su linkėjimais ir materialine parama išlydi.

Rintas problemas svarstant. Iš kairės: V. Grybauskas — krepšinio komiteto pirmininkas ir rinktinės vadovas, R. Dirvonis — krepšinio komiteto narys, V. Adamkavičius — krepšinio išvykos į Australiją organizacinio komiteto pirmininkas.

Nuotrauka V. Pliodžinsko

PAREMKIME KREPŠINIO IŠVYKĄ

Piniginę paramą — prašome siųsti išvykos organizacinio komiteto išdėtininko adresu: V. Grėbliūnas, 6941 S. Washtenaw Chicago, Ill. 60629.

Siaurės Amerikos lietuvių krepšinio rinktinės pristatymo iškilminga vakariinė rengiama gegužės 23 d. Jaunimo centre, Chicagoje. Visi kviečiami atsilankyti.

Už paramą išvykos organizacinio komitetas širdingai dėkoja.

bažnytinės valdžios atstovai, miestų galvos, o taip pat ir tūks taniai eilini.

Išvyka Pietų Amerikon atneš daugybę pelno. Ir ne vien tik sportine prasme. Pelno sąskaiton vertingai įrašytas lietuvių ir Lietuvos vardo iškėlimas. Lietuviai sportininkai atliko reprezentacines pareigas ir vėl parodė, jog sportinė veikla yra viena iš reikšmingiausių ir patikimiausių priemonių.

Prieš penkerius metus Pietų Amerika, dabar gi Australijos žemynas. Siemetinis tikslas visiškai tas pats. Tik kryptis kita. 1959 m. Pietų Amerikoje lietuvių atstovavo šie krepšinininkai: R. Dirvonis, K. Germanas, D. Grabauskas, W. Kamauskas, A. Radvila, J. Skaigiris, A. Šimkus, A. Švelnys, R. Valaitis ir A. Varnas. Krepšinininkams vadovavo V. Grybauskas. Išvykos organizacinius darbus tvarkė ir drauge keliavo V. Adamkavičius ir šias eilutes rašantysis. Siemetiniai krepšinio rinktinės kandidatai jau kiti. Be liko vienintelis A. Varnas. Naujoje rinktinėje vyrauja nauji veidai — lietuviškojo krepšinio prieauglis. Dabartinis mūsų krepšinio lygis aukštesnis pakeičęs. Galima drąsiai savąją rinktinę pasikliauti ir pagrįstai tikėtis, jog šie sukaštuviniai metai bus iškiliai atžymėti naujomis pergalėmis ir kaip anuomet Lietuvos vardo ryškiau iškėlimu.

"AKADEMINIŲ PROŠVAISCIŲ" REDAKCIJA, sportininkams prašant, šį puslapį yra užleidusi krepšininčių išvykos Australijon akcentavimui. "Akademines prošvasites" kultūriname priede bus gegužės mėn. 29 d.

VISI KVIEČIAM! !

Š. AMERIKOS LIETUVIŲ KREPŠINIO RINKTINĖS PRISTATYMO IŠKILMINGA VAKARIENĖ

1964 m. gegužės 23 d. šeštadienį, 8 val. vak. Jaunimo Centre, 5620 S. Claremont Ave.

Programoje: Oficialioji dalis, Aktorius Vitalis Žukauskas, Šokiai

Išvykos į Australiją Org. k-tas

Bilietus platina: Jaunimo Centras, 5620 South Claremont Ave.; Karvelio prekyba, 2715 71st Str.; Marginiai, 2511 W. 69th Str.; Margutis, 6755 So. Western Ave.; Terra, 3237 W. 63rd Str.; Stangenbergo krautuvė, Cicero, 1447 S. 50th Ave.